

LT

2014 m.

veiklos ataskaita

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

El. paštas: eca-info@eca.europa.eu
Tinklavietė: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra
internete. Ji prieinama per portalą *Europa* (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2015

Print ISBN 978-92-872-2128-5 ISSN 1831-1296 doi:10.2865/91351 QJ-AA-15-001-LT-C
PDF ISBN 978-92-872-2117-9 ISSN 2315-3997 doi:10.2865/030671 QJ-AA-15-001-LT-N
EPUB ISBN 978-92-872-2167-4 ISSN 2315-3997 doi:10.2865/08645 QJ-AA-15-001-LT-E

© Europos Sąjunga, 2015
Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Luxembourg

Mūsų kolegai, Europos Audito Rūmų nariui Henrik Otbo, mirusiam 2015 m. vasario 1 d. atminti

Henrik Otbo gimė Danijoje 1949 m. 1995–2012 m. jis buvo Danijos generalinis auditorius. Nuo 2012 m. kovo 1 d. H. Otbo buvo Europos Audito Rūmų narys. Jis buvo CEAD kolegijos „Koordinavimas, vertinimas, užtikrinimas ir plėtotė“ narys, visų pirma atsakingas už audito plėtotę ir audito peržiūrą.

Didelę savo gyvenimo dalį H. Otbo skyrė viešajam auditui, visų pirma, būdamas INTOSAI profesinių standartų komiteto pirmininku jis atliko vadovaujamą vaidmenį parengiant tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, todėl jo mirtis yra skaudi netektis Audito Rūmams, buvusiems jo kolegoms Danijos nacionalinėje audito tarnyboje ir audito pasauliui.

Misija

Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta ES institucija, įgaliota atlikti ES finansų auditą. Kaip ES išorės auditorius Audito Rūmai padeda gerinti ES finansų valdymą ir, skatindami atskaitomybę ir skaidrumą, atlieka nepriklausomo Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį.

Vizija

Pripažįstami dėl jų principingumo ir nešališkumo, gerbiami už profesionalumą bei darbo kokybę ir jo poveikį, nepriklausomi ir dinamiški Audito Rūmai teikia suinteresuotiesiems subjektams paramą, būtiną tobulinant ES finansų valdymą.

Vertybės

Nepriklausomumas, principingumas ir nešališkumas	Profesionalumas	Pridėtinė vertė	Kompetencija ir efektyvumas
<p>Institucija, jos nariai ir personalas yra nepriklausomi, principingi ir nešališki.</p> <p>Atliekamas nešališkas auditas, atsižvelgiant į suinteresuotųjų subjektų nuomonę, tačiau nesivadovaujama jokiais išoriniais nurodymais ir ignoruojamas bet koks išorinis spaudimas.</p>	<p>Pavyzdinių profesionalumo standartų išlaikymas visais darbo aspektais.</p> <p>Dalyvavimas plėtojant viešąjį auditą ES ir pasauliniu lygmenimis.</p>	<p>Rengiamos svarbios, aktualios, geros kokybės, patikimais faktais ir įrodytais pagrįstos ataskaitos, kuriose atsakoma į suinteresuotiesiems subjektams rūpimus klausimus bei pateikiamos svarios ir autoritetingos išvados.</p> <p>Padedama veiksmingai tobulinti ES valdymą ir stiprinti ES lėšų valdymo atskaitomybę.</p>	<p>Branginamos asmenybės, tobulinami talentai ir atlyginama už rezultatus.</p> <p>Užtikrinamas veiksmingas bendravimas siekiant skatinti kolektyviškumą.</p> <p>Siekiami maksimalaus efektyvumo visose darbo srityse.</p>

Puslapis

- 2 **Europos Audito Rūmai**
- 4–5 **Pirmininko pratarmė**
- 6 **2014 m. apžvalga**
- 6 **Mūsų veikla**
- 6 **Mūsų valdymas**
- 7–43 **Mūsų veikla**
- 7–36 **Audito ataskaitos ir kiti dokumentai**
- 37–38 **Santykiai su suinteresuotaisiais subjektais**
- 39–41 **Bendradarbiavimas su kitomis aukščiausiosiomis audito institucijomis**
- 42–43 **Reikšmingi įvykiai**
- 44–50 **Mūsų valdymas**
- 44–46 **Audito Rūmų kolegija**
- 47–50 **Audito Rūmų veiklos rezultatų vertinimas**
- 51–59 **Pagalba auditui**
- 51–54 **Žmogiškieji ištekliai**
- 55–56 **Pagalbos paslaugos**
- 57–58 **Finansinė informacija**
- 59 **Auditas ir atskaitomybė**
- 60 **Įgaliotojo leidimus duodančio pareigūno deklaracija**

Gerbiamas skaitytojau,

2014 m. buvo svarbūs ES ir jos finansų pokyčių metai. ES suteikė atsakomybę Europos Centriniam Bankui vykdyti didžiųjų bankų euro zonoje priežiūrą. Tai buvo pirmieji naujos daugiametės finansinės programos, reglamentuojančios ES biudžeto paskirstymą 2014–2020 m., metai. Tais metais taip pat įvyko reikšmingas Europos Parlamento, Tarybos, Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų narių atnaujinimas. Audito Rūmuose pradėjo dirbti šeši nauji nariai.

2014 m. mūsų institucijos parengtų ataskaitų, nuomonių ir kitų dokumentų skaičius buvo rekordinis – 91. Jie yra finansinio, atitikties ir veiklos audito darbo, taip pat susijusio su mūsų nauja atsakomybe finansų ir ekonomikos valdymo srityje, rezultatai. Juose pateikta daug svarbių nustatytų faktų, išvadų ir rekomendacijų, kurios yra svarbios gerinant ES finansų valdymą ir atskaitomybę 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu. Šioje veiklos ataskaitoje pateikti kai kurie pagrindiniai šių dokumentų teiginiai.

Remdamiesi savo audito patirtimi, mes taip pat siekiame suinteresuotiesiems subjektams kiek įmanoma tiksliau nurodyti didžiausius sunkumus, su kuriais ES susiduria skirdama lėšas ir įgyvendindama savo politikas. Todėl – kad prisidėtume prie šiuo metu vykstančio reikšmingo atnaujinimo – 2014 m. mes parengėme du naujo tipo dokumentus, vadinamus „padėties apžvalgomis“. Vienoje nagrinėjama ES atskaitomybė ir audito spragos, kitoje pateikiama išsami grėsmių ES finansų valdymui apžvalga. Be to, atsižvelgdami į Europos Parlamento prašymą, mes paskelbėme finansinio ir atitikties audito rezultatų žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų srityje 2009–2013 m. laikotarpio apžvalgą.

Mes Audito Rūmuose esame įsipareigoję dirbti su suinteresuotaisiais subjektais, siekdami užtikrinti, kad jie galėtų geriausiai pasinaudoti mūsų darbo rezultatais. 2014 m. Audito Rūmai taip pat paskyrė už tarpinstitucinius ryšius atsakingą narį ir atstovą spaudai. Mes taip pat organizavome keletą renginių, kurie leido pritraukti aukšto lygio ES ir nacionalinius suinteresuotuosius subjektus. Šioje ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į konferenciją ES atskaitomybės tema, į kurią susirinko daug už ES lėšų valdymą ir kontrolę atsakingų asmenų: EP nariai, Europos Komisijos, aukščiausiųjų audito institucijų atstovai ir mokslininkai. Pagrindinį panešimą pateikė Europos Parlamento pirmininko pavaduotojas ir buvęs Komisijos narys Olli Rehn. Taip pat pažymime Audito Rūmų narių delegacijos vizitą į Lietuvą, kurio metu jie susitiko su Parlamento nariais bei Vyriausybės, aukščiausiosios audito institucijos ir Lietuvos centrinio banko atstovais.

Šiais atskaitomybės metais, dirbdami ir diegdami mūsų institucijos reformos priemones, vadovavomės savo 2013–2017 m. strategija. 2014 m. mes sutrumpinome vidutinį specialiųjų ataskaitų parengimo laiką ir sumažinome darbuotojų skaičių, atsižvelgdami į tarpinstitucinio susitarimo reikalavimus. Mes taip padėjome pamatus geresniam efektyvumui ir veiksmingumui ateityje, parengdami vidaus reformos projektą. Ją vykdant bus peržiūrėtas vidaus darbo grupių, mūsų veiklos audito praktikos nepriklausomo išorės tarpusavio vertinimo ir Europos Parlamento ataskaitos dėl Audito Rūmų vaidmens ateityje rekomendacijų įgyvendinimas.

Audito Rūmai įsikūrę Liuksemburge, tačiau siekiant surinkti audito įrodymus, mūsų darbas vykdomas visur, kur panaudojamos ES lėšos. Šioje veiklos ataskaitoje pateikta audito vizitų ir parengtų ataskaitų apžvalga. Joje aprašomas neseniai Audito Rūmų vykdytas ES paramos oro uostų infrastruktūrai auditas. Tai yra iškalbingas mūsų veiklos audito pavyzdys, kuriuo galima įvertinti ES finansavimo poveikį ir pridėtinę vertę bei Audito Rūmų pastangas vykdant savo misiją. Šis auditas taip pat rodo, kokie pareigingi ir profesionalūs yra Audito Rūmų darbuotojai, kurių patirtimi ir sunkiu darbu visuomet gali pasikliauti mūsų institucija ir piliečiai, kuriems ji tarnauja.

Pirmininkas

Vítor Manuel da Silva Caldeira

Mūsų veikla

- 2013 finansinių metų **metinės ataskaitos** dėl ES biudžeto ir Europos plėtros fondų.
- Penkiasdešimt viena **specialioji metinė ataskaita** dėl ES agentūrų, decentralizuotų įstaigų ir bendrųjų įmonių už 2013 finansinius metus, įskaitant dvi apibendrinamąsias ataskaitas.
- Dvidešimt keturios **specialiosios ataskaitos** dėl konkrečių biudžeto sričių ar valdymo temų, kaip antai Europos bankų priežiūra arba ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros.
- Septynios **nuomonės** ir kiti dokumentai, prisidėję prie finansų valdymo klausimų, kaip antai ES nuosavų išteklių reforma arba galimo lėšų sutaupymo perėjus prie vienos Europos Parlamento būstinės analizė.
- Dvi **padėties apžvalgos**: viena apie ES atskaitomybės ir viešojo audito iššūkius, kita – apie rizikas ES finansų valdymui.
- Surengta **aukšto lygio konferencija** ES atskaitomybės ir viešojo audito tema.
- Surengtas ES valstybių narių aukščiausiųjų audito institucijų vadovų **ryšių palaikymo komiteto** posėdis, skirtas stiprinti nacionalinių AAI ir Europos Audito Rūmų bendradarbiavimą.

Mūsų valdymas

- 2014 m. Audito Rūmuose pradėjo dirbti **šeši nauji nariai** – Alex Brenninkmeijer, Danièle Lamarque, Nikolaos Milionis, Phil Wynn Owen, Klaus-Heiner Lehne ir Oskar Herics. Audito Rūmų kolegija pirmininku trečią kartą trejų metų laikotarpiui išrinko Vítor Caldeira, o už tarpinstitucinius ryšius atsakingu nariu paskyrė Ville Itälä.
- **2013–2017 m. Audito Rūmų strategija** buvo akstinas organizaciniams pokyčiams: mes parengėme vidaus reformos, skirtos supaprastinti mūsų audito procesą ir užtikrinti lankstesnę mūsų išteklių organizaciją, projektą.
- Toliau didinamas **administracinis efektyvumas**, pagrįstas procedūrų supaprastinimu ir pagalbos tarnybų darbuotojų perkėlimu į auditą. Mes taip pat įgyvendinome lygių galimybių planą.

Audito Rūmų pastatai Liuksemburge.

Audito ataskaitos ir kiti dokumentai

Europos Audito Rūmų rengia šiuos trijų tipų pagrindinius dokumentus:

- **metinės ataskaitos**, kuriose daugiausia pateikiami finansinio ir atitikties audito, susijusio su Europos Sąjungos biudžetu ir Europos plėtros fondais (EPF), rezultatai. Atskirai skelbiamos specialiosios metinės ataskaitos dėl ES agentūrų, decentralizuotų įstaigų ir bendrųjų įmonių;
- **specialiosios ataskaitos**, skelbiamos visu metų laikotarpiu ir atspindinčios atrinktų auditų, susijusių su konkrečiomis biudžeto sritimis ar valdymo temomis, rezultatus. Tai dažniausiai yra veiklos auditai; ir
- **nuomonės** dėl naujų ar keičiamų teisės aktų, turinčių poveikį finansų valdymui, ir kitos institucijos prašymu ar pačių Audito Rūmų iniciatyva rengiami peržiūra pagrįsti dokumentai.

2014 m. Audito Rūmai parengė **kaip niekada daug dokumentų** ir paskelbė naujo tipo leidinių. Metinėse ataskaitose ir toliau pateikiama aukštos kokybės analitinė informacija ir išsamūs mūsų metinių finansinių ir atitikties auditų rezultatai. 2014 m. ypatingą dėmesį skyrėme veiksmingumui, pateikdami ES biudžeto valdymo institucijai tikslesnę informaciją apie ES biudžeto vykdymo kokybę. Papildydami metines ataskaitas, mes pirmą kartą paskelbėme audito rezultatų apibendrinimą pasidalijamojo valdymo žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje 2009–2013 m., tokiu būdu pateikdami daugiametę perspektyvą. Kita svarbi naujovė buvo **naujo tipo dokumentai** – padėties apžvalgos. Jose pateikiama mūsų audito žiniomis pagrįsta informacija ir svarbiausių klausimų analizė. 2014 m. mes paskelbėme dvi tokias apžvalgas – vienoje akcentuojami pagrindiniai atskaitomybės ir viešojo audito iššūkiai, su kuriais susiduria ES, kitoje – rizikos ES finansų valdymui.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Metinės ataskaitos dėl ES biudžeto ir EPF	2	2	2
Specialiosios metinės ataskaitos dėl ES agentūrų ir decentralizuotų įstaigų	50	50	51
Specialiosios ataskaitos	25	19	24
Nuomonės ir kiti dokumentai	10	6	14
Iš viso	87	77	91

Visų audito ataskaitų, nuomonių ir padėties apžvalgų išsamius tekstus galima rasti Audito Rūmų interneto svetainėje 23 ES kalbomis (eca.europa.eu).

2014 m. audito vizitai

Nors didžioji audito darbo dalis atliekama mūsų patalpose Liuksemburge, mūsų auditoriai taip pat rengia vizitus į valstybių narių institucijas ir į kitus ES lėšas gaunančius subjektus (įskaitant į tarptautinių organizacijų būstines, pavyzdžiui, į Pasaulio sveikatos organizaciją) bei į ES agentūras ir įstaigas. Šių vizitų tikslas – gauti tiesioginius audito įrodymus iš su ES lėšų tvarkymu, valdymu ir mokėjimu susijusių institucijų ir jas gaunančių galutinių naudos gavėjų. Dažniausiai mūsų auditorių grupes sudaro du arba trys auditoriai, o audito vizitai paprastai gali trukti nuo kelių dienų iki dviejų savaitių, priklausomai nuo audito pobūdžio ir kelionės nuotolio. Mūsų audito vizitai ES dažnai atliekami bendradarbiaujant su atitinkamų valstybių narių aukščiausiosiomis audito institucijomis.

Audito darbo dažnumas ir intensyvumas atskirose valstybėse narėse ir paramą gaunančiose šalyse priklauso nuo audito tipo ir imčių rezultatų. Taigi audito vizitų trukmė ir skaičius gali skirtis pagal šalis ir metus.

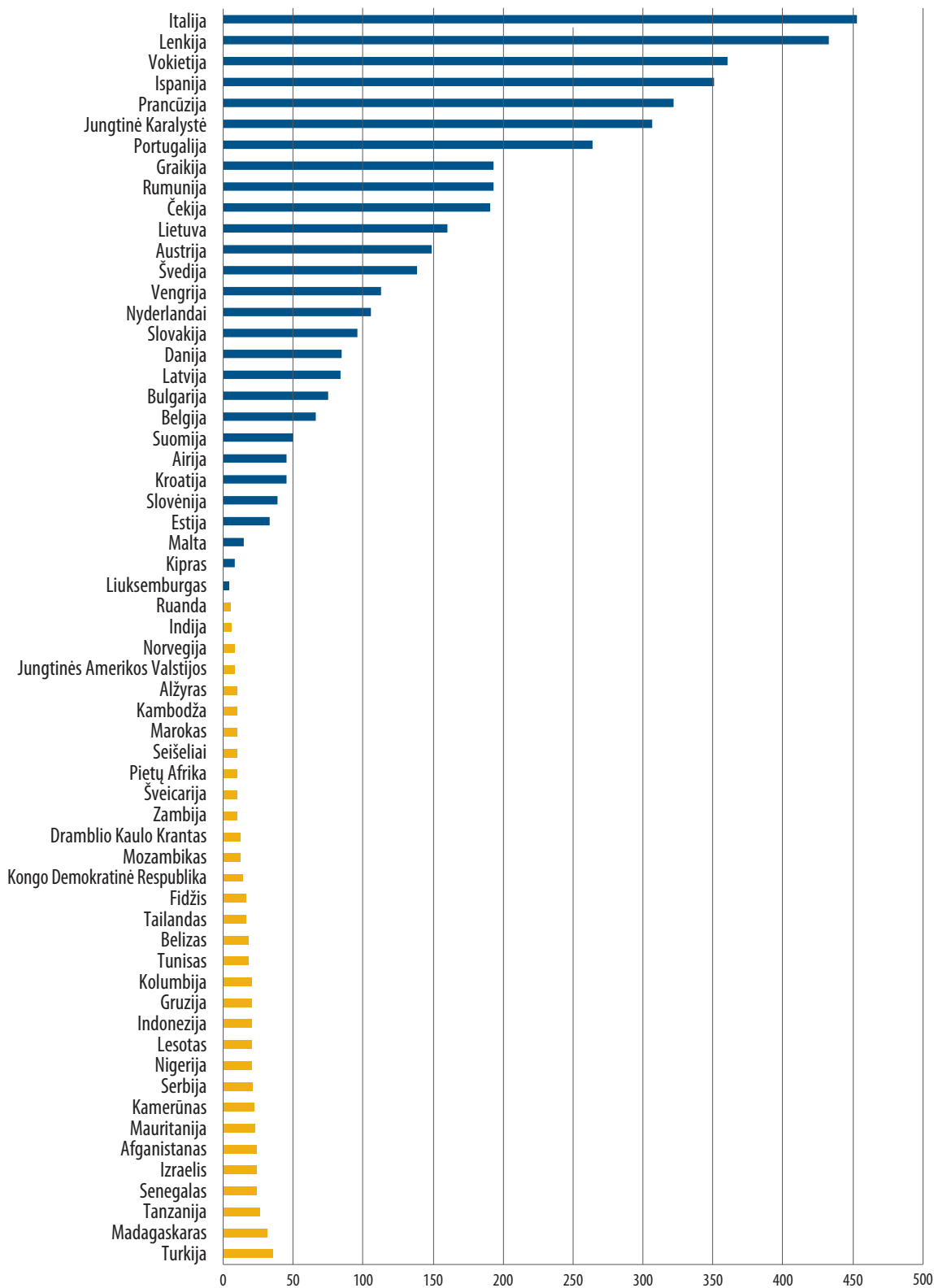
2014 m. Audito Rūmų auditorių vizitai vietoje, skirti surinkti su metinėmis ataskaitomis ir atrinktomis audito užduotimis (specialiosiomis ataskaitomis) susijusius įrodymus valstybėse narėse ir ne ES šalyse, truko 4 915 dienų. Be to, daug laiko buvo praleista ES institucijose Briuselyje ir Liuksemburge bei ES įsikūrusiose decentralizuotose agentūrose ir įstaigose. Palyginti su ankstesniais metais, 2014 m. mūsų auditoriai praleido mažiau dienų audituose vietoje. Tai rodo, kad darbo praktika tampa efektyvesnė, dažniau pasitelkiamos technologijos, pavyzdžiui vaizdo konferencijos.

ES auditoriai tikrina jūrų krovinių transporto įrenginius.

ES auditoriai
4 915 dienų
skyrė auditui vietoje

2014 m. auditaai vietoje dienomis

Metinė 2013 m. ES biudžeto vykdymo ataskaita

2014 m. Audito Rūmų atlikta didžioji finansinio ir atitikties audito darbo dalis buvo susijusi su 2013 m. ES biudžeto vykdymu. **2013 m. metinė ataskaita** buvo paskelbta 2014 m. lapkričio 5 d. ir pateikta suinteresuotiesiems subjektams – Europos Parlamentui ir jo Biudžeto kontrolės komitetui, ES Tarybai (Ekonomikos ir finansų reikalų tarybai), nacionaliniams parlamentams ir vyriausybėms bei žiniasklaidai.

Metinės ataskaitos tikslas – pateikti nustatytus faktus ir išvadas, kurios Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Sąjungos piliečiams padėtų įvertinti ES finansų valdymo kokybę. Mes taip pat teikiame naudingas rekomendacijas dėl patobulinimų. 2013 m. metinės ataskaitos pagrindinė dalis yra dvidešimtas metinis patikinimo pareiškimas (arba DAS) dėl ES finansinių ataskaitų patikimumo ir dėl jose atspindimų operacijų tvarkingumo. Šioje metinėje ataskaitoje pateikta daugiau informacijos apie ES išlaidų veiksmingumą ir apie Komisijos ataskaitas dėl veiksmingumo.

4,7 %
įvertintas klaidų lygis
ES biudžete

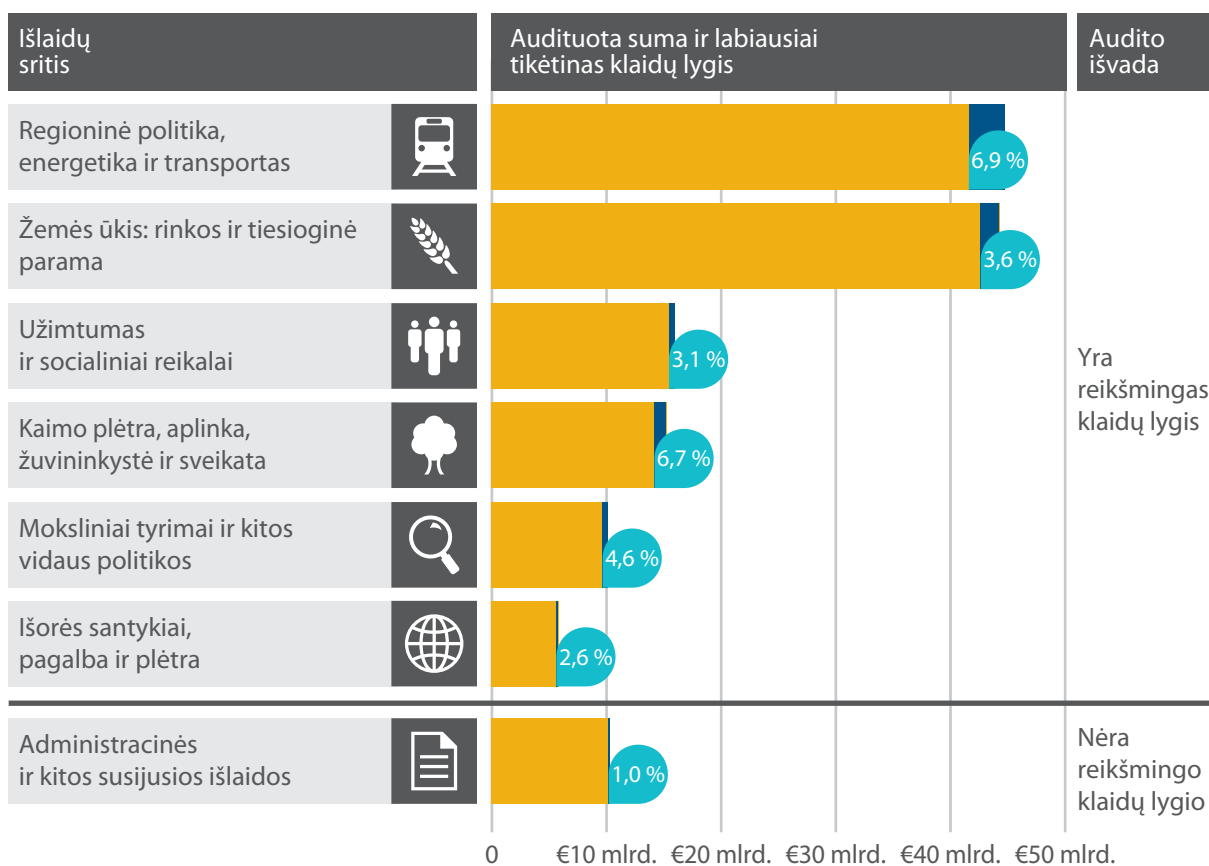

Pirmininkas V. Caldeira įteikia 2013 m. metinę ataskaitą Europos Parlamento Pirmininkui Martin Schulz.

Pagrindiniai 2013 m. metinės ataskaitos teiginiai

- Europos Audito Rūmai pateikė teigiamą nuomonę dėl 2013 m. Europos Sąjungos finansinių ataskaitų patikimumo. 2013 m. pajamos ir įsipareigojimai iš esmės buvo teisėti ir tvarkingi.
- 2013 m. mokėjimai buvo reikšmingai paveikti klaidų. Todėl Audito Rūmai pateikė neigiamą nuomonę dėl jų teisėtumo ir tvarkingumo. 2013 m. įvertintas ėjimų klaidų lygis, kuriuo matuojamas pažeidimų kiekis, buvo 4,7 %. Jis artimas 2012 m. klaidų lygiui (4,8 %) ir gerokai viršija 2 % reikšmingumo ribą.
- Regioninė politika, energetika ir transportas bei kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata – tai dvi išlaidų sritys, kurios buvo labiausiai paveiktos klaidų (jų įvertintas klaidų lygis atitinkamai sudarė 6,9 % ir 6,7 %). Pasidalijamojo valdymo srityje įvertintas klaidų lygis buvo 5,2 %.
- Apskritai, nepaisant tarp valstybių narių esančių didelių skirtumų, tikrintos priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Kaip ir 2012 m., didelės klaidų paveiktų operacijų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, dalies atveju valstybių narių institucijos turėjo pakankamai informacijos, kad galėtų aptikti ir ištaisyti klaidas prieš Komisijai pateikdamos prašymą dėl išlaidų kompensavimo.
- Valstybių narių institucijų ir Komisijos taisomieji ir lėšų susigrąžinimo veiksmai turėjo teigiamą poveikį įvertintam klaidų lygiui. Be šių veiksmų bendras įvertintas klaidų lygis būtų siekęs 6,3 %.
- Naudojant ES lėšas 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu dėmesys buvo skirtas jų įsisavinimui (pagal principą „panaudok kitaip prarasi“) ir atitikčiai, o ne veiksmingumui. Šis nepakankamas dėmesys veiksmingumui yra pagrindinis didžiosios ES biudžeto dalies koncepcijos trūkumas.

2013 m. operacijų testavimo pagal ES išlaidų sritis rezultatai

% **Labiausiai tikėtinas klaidų lygis** (klaidų lygis, įvertintas remiantis statistinėje operacijų imtyje aptiktomis kiekybiškai įvertinamomis klaidomis)

Lentelė iš „2013 m. ES auditas glaustai“. Šį dokumentą galima rasti mūsų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Žemės ūkis ir sanglauda: 2007–2013 m. ES išlaidų apžvalga

2014 m. papildydami metines ataskaitas, Audito Rūmai pirmą kartą 23 kalbomis paskelbė apibendrinamąjį dokumentą, siekdami pateikti su patikinimo pareiškimu susijusių nustatytų faktų daugiamečę perspektyvą dviejose pagrindinėse, žemės ūkio ir sanglaudos, išlaidų srityse. Šiame dokumente apžvelgiama įgyta patirtis sprendžiant ES finansų valdymo ir kontrolės klausimus ankstesniu išlaidų laikotarpiu, apibendrinami mūsų auditų rezultatai ir nagrinėjami audito uždaviniai nauju 2014–2020 m. išlaidų laikotarpiu. Jame taip pat atsižvelgiama į Europos Parlamento prašymą pateikti su konkrečiomis šalimis susijusią informaciją pasidalijamojo valdymo srityje.

Pagrindiniai teiginiai

- Išskyrus tiesioginę ir rinkos paramą ūkininkams žemės ūkio srityje, spaudimas panaudoti lėšas yra pagrindinis rizikos komponentas pasidalijamojo valdymo išlaidų atveju.
- Pagrindinės žemės ūkio išlaidų rizikos tvarkingumui yra žemės, gyvulių ar sąnaudų, kuriomis yra pagrįstos subsidijos, ir subsidijas gaunančių paramos gavėjų netinkamumas ir neteisingas subsidijų skaičiavimas. Aplinkosaugos reikalavimų, investicinių projektų konkrečių reikalavimų ir viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas yra svarbūs veiksniai, padidinantys su kaimo plėtros išlaidomis susijusią riziką.
- Didžiausia rizika sanglaudos išlaidų srityje atsiranda dėl ES ir (arba) nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo. Kita didelė rizika yra ta, kad išlaidos (ar projektai) nėra tinkami ES finansavimui.
- Nors ir labai reikia tobulinti kontrolės sistemas, pagrindinis uždavinys yra priemonių, kurios palengvintų programų valdymą, taikymas. Audito Rūmai aptinka klaidų visose ES valstybėse narėse. Daug klaidų atsirado todėl, kad bendra valdymo ir kontrolės sistema yra sudėtinga.
- Nors valstybių narių institucijos geriau teikia ataskaitas dėl rizikos ir klaidų, Komisija ir toliau susiduria su dideliais sunkumais užtikrinant šios informacijos patikimumą.
- Reglamentų pakeitimai naujuoju laikotarpiu iš esmės gali neturėti reikšmingo poveikio rizikos lygiui.

2013 m. metinė ataskaita dėl Europos plėtros fondų

Europos plėtros fondus (EPF) finansuoja ES valstybės narės, tačiau jie valdomi atskirai nuo ES biudžeto ir yra reglamentuojami savo pačių finansinių reglamentų. Už EPF lėšomis finansuojamų operacijų finansinį įgyvendinimą atsakinga Europos Komisija.

Pagal 2000 m. Kotonu susitarimą per EPF Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo pagalba teikiama Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT). Pagrindinis finansavimo tikslas – mažinti skurdą ir galiausiai jį įveikti, tuo pat metu atsižvelgiant į tvaraus vystymo tikslus bei AKR ir UŠT šalių laipsnišką integraciją į pasaulio ekonomiką. Jis grindžiamas trimis vienas kitą papildančiais politikos ramsčiais: vystomuoju bendradarbiavimu, ekonominiu ir komerciniu bendradarbiavimu bei politine dimensija.

Audito Rūmų 2013 m. metinė ataskaita dėl EPF buvo paskelbta kartu su ataskaita dėl ES biudžeto 2014 m. lapkričio 5 d. Joje buvo dvidešimtas patikinimo pareiškimas dėl EPF.

Audito Rūmai nustatė, kad 2013 m. finansinės ataskaitos teisingai atspindi EPF finansinę būklę, jų operacijų ir pinigų srautų rezultatus bei grynojo turto pokyčius. Audito Rūmai 2013 m. finansinių metų EPF išlaidų operacijose klaidų lygį įvertino 3,4 % (jis padidėjo, palyginti su 3,0 % 2012 m.).

2013 m. specialiosios metinės ataskaitos

2014 m. Audito Rūmai parengė ir paskelbė 51 2013 finansinių metų specialiąją metinę ataskaitą. Jos apėmė 41 Europos decentralizuotą ir vykdomąją agentūrą ir kitas įstaigas, septynias Europos mokslinių tyrimų bendrąsias įmones, Europos Centrinį Banką, Europos mokyklas ir ryšių infrastruktūrą *Sisnet*.

Mes taip pat paskelbėme dvi apibendrinamąsias ataskaitas, kuriose pateikėme mūsų 2013 finansinių metų metinių auditų rezultatų apžvalgą, – vieną apie ES agentūras ir kitas įstaigas, kitą – apie mokslinių tyrimų bendrąsias įmones. Šios dvi santraukos, palengvinančios analizę ir palyginimą, buvo pristatytos Europos Parlamento pirmininkui, Parlamento Biudžeto kontrolės komitetui (CONT), Bendrųjų reikalų tarybai ir Tarybos Biudžeto komitetui. Jas galima rasti mūsų interneto svetainėje su specialiosiomis metinėmis ataskaitomis (eca.europa.eu).

Europos agentūros, įstaigos ir bendrosios įmonės įsteigtos ES teisės aktais atlikti specialias užduotis. Jos įsikūrusios visoje Europos Sąjungoje. Jos vykdo aktyvią veiklą daugelyje sričių: saugumo, apsaugos, sveikatos, mokslinių tyrimų, finansų, migracijos ir kelionių. Jos visos turi savo įgaliojimus, valdybą, direktorių, personalą ir biudžetą. Nors, palyginti su visu ES biudžetu, su agentūromis, įstaigomis ir bendrosiomis įmonėmis susijusi finansinė rizika yra santykinai maža, reputacijos rizika Europos Sąjungai yra didelė: agentūros yra labai gerai matomos valstybėse narėse ir turi didelę įtaką politikos formavimui ir sprendimų priėmimui bei programų įgyvendinimui Europos piliečiams gyvybiškai svarbiose srityse.

2013 m. parengta
51
specialioji metinė
ataskaita

41 agentūrai ir kitoms įstaigoms pateikėme besąlyginę nuomonę dėl jų 2013 m. finansinių ataskaitų patikimumo. Visų agentūrų finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais buvo teisėtos ir tvarkingos, išskyrus dvi agentūras ir kitas įstaigas: mes pateikėme sąlygines nuomones dėl EIT (Europos inovacijos ir technologijos instituto) ir *Frontex* (Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros). Be to, visos septynios bendrosios įmonės parengė patikimas 2013 m. finansines ataskaitas, tačiau trims iš jų pateikėme sąlygines nuomones dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Šios bendrosios įmonės buvo *Artemis* (įterptosios kompiuterinės sistemos) ENIAC (nanoelektronika) ir IMI (naujoviškų vaistų iniciatyva).

Mes negalėjome pateikti išvados dėl to, ar Europos mokyklų konsoliduotose 2013 m. metinėse finansinėse ataskaitose nebuvo reikšmingų iškraipymų, kadangi jos nebuvo ištaisiusios apskaitos ir kontrolės trūkumų.

Mes atlikome Europos Centrinio Banko anglies pėdsako valdymo auditą ir nustatėme, kad nors bankas taikė priemones, skirtas sumažinti neigiamą savo administracinių operacijų poveikį aplinkai, reikia dėti daugiau pastangų ir vykdyti daugiau veiksmų.

ES agentūra Vidaus rinkos derinimo tarnyba (OHIM), Alikantė, Ispanija.

2014 m. specialiosios ataskaitos

Be metinių ataskaitų ir specialiųjų metinių ataskaitų Audito Rūmai visu metų laikotarpiu skelbia specialiąsias ataskaitas, apimančias veiklos ar atitikties auditus, susijusius su jų pačių pasirinktomis konkrečiomis biudžeto sritimis ar valdymo temomis. Audito Rūmai atrinka ir nustato šias audito užduotis, siekdami kiek įmanoma padidinti jų poveikį bei geriausiai panaudoti savo išteklius.

Atrinkdami temas Audito Rūmai atsižvelgia į:

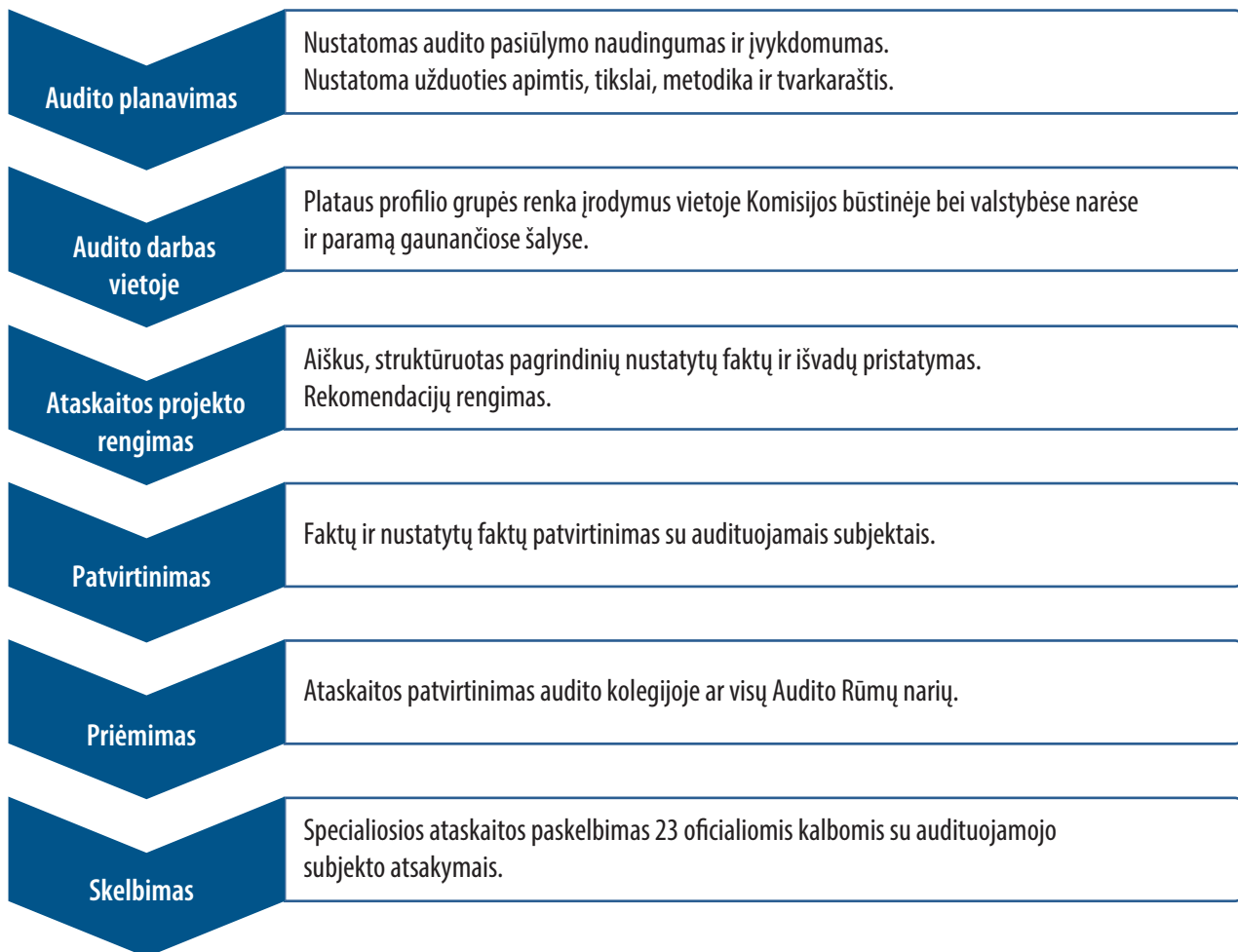
- pažeidimų ar menko veiksmingumo riziką išlaidų ar politikos srityje;
- galimybę Audito Rūmams auditu sukurti pridėtinę vertę; ir
- politinį ir viešąjį interesą.

2014 m. parengtos

24

specialiosios ataskaitos

Pagrindiniai atrinktos veiklos ar atitikties audito užduoties etapai

2014 m. Audito Rūmų priimtų 24 specialiųjų ataskaitų santrumpas pateiktos tolesniuose puslapiuose pagal atitinkamas 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos – daugiamečio ES biudžeto – išlaidų kategorijas.

Pažangus ir integracinis augimas

Pažangus ir integracinis augimas apima dvi sritis:

Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti apima mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą; švietimą ir mokymą; transeuropinius energetikos, transporto ir telekomunikacijų tinklus; socialinę politiką; įmonių plėtojimą ir pan. ES išlaidos, skirtos konkurencingumui augimui ir užimtumui skatinti 2014–2020 m. dabartinėmis kainomis sudaro 142 milijardus eurų arba 13 % viso ES biudžeto.

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda apima regioninę politiką, kurią įgyvendinant siekiama padėti mažiausiai išsivysčiusioms ES šalims ir regionams pasivyti likusias, stiprinant visų regionų konkurencingumą ir plėtojant jų bendradarbiavimą. 2014–2020 m. planuojamos ES sanglaudos išlaidos dabartinėmis kainomis sudaro 367 milijardus eurų arba 34 % viso ES biudžeto.

2014 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- **ES remiamų viešojo miesto transporto projektų veiksmingumas (1/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinamas iš ES struktūrinių fondų bendrai finansuojamų miesto transporto projektų įgyvendinimas ir veiksmingumas, ar juos įgyvendinus buvo patenkinti naudotojų poreikiai ir pasiekti jų panaudojimo tikslai.

Audito metu nustatyta, kad dviem trečdaliais iš ES struktūrinių fondų bendrai finansuotų miesto transporto projektų buvo pasinaudota nepakankamai. Du pagrindiniai prie to prisidėję veiksniai buvo projektų koncepcijos trūkumai ir netinkama mobilumo politika. Tačiau paprastai vykdytojai ar nacionalinės institucijos į šiuos trūkumus neatsižvelgė. Daugelio projektų atveju infrastruktūra ir transporto priemonės buvo įdiegtos pagal projektų specifikacijas. Buvo nustatyta reikšmingų vėlavimų ir išlaidų perviršio atveju, tačiau beveik visų audituotų projektų atveju, juos užbaigus, naudotojų poreikiai buvo patenkinti.

Taikydami vietos mobilumo politiką Europos miestai turi gerinti mobilumą ir mažinti grūstis, avarijų skaičių ir užterštumą. 2000–2006 m. ir 2007–2013 m. laikotarpiais miesto transportui ES skyrė 10,7 milijardo eurų. Šie bendrai finansuojami projektai padeda miestams įdiegti miesto transporto sistemas, – metro, tramvajus ir autobusus.

Tramvajai ir autobusai yra pagrindinės miesto transporto priemonės.

- Sanglaudos politikos fondų parama atsinaujinančiosios energijos gamybai – ar pasiekta gerų rezultatų? (6/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinami dviejų pagrindinių finansavimo šaltinių, skirtų skatinti atsinaujinančią energiją, – Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF) – rezultatai ir tikrinama, ar lėšos buvo skirtos aiškius prioritetus turintiems, ekonomiškai veiksmingiems ir apgalvotiems atsinaujinančiosios energijos gamybos projektams, kuriems buvo nustatyti racionalūs tikslai, taip pat tai, kokiu mastu panaudojant šias lėšas buvo pasiekta gerų rezultatų vykdant ES 2020 m. energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių tikslą.

Audito metu nustatyta, kad norint optimizuoti pagal šias programas skiriamų ES lėšų poveikį tikslo pasiekimui, būtini patobulinimai. Planiniai audituotų projektų rezultatai buvo pasiekti ir dauguma jų, juos atrinkus, buvo pakankamai apgalvoti ir parengti įgyvendinti. Juos vykdant nebuvo didelio išlaidų perviršio arba vėlavimų ir atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumai buvo įdiegti pagal planą ir eksploatuojami. Tačiau energijos gamybos rezultatai ne visada buvo pasiekti arba nebuvo tinkamai matuojami. Bendra ekonominė nauda buvo ribota, kadangi ekonominis veiksmingumas nebuvo pagrindinis principas planuojant ir įgyvendinant projektus ir ES lėšos sukūrė tik ribotą pridėtinę vertę.

ES Taryba nustatė privalomą ES tikslą, kad iki 2020 m. atsinaujinantieji energijos išteklių sudarytų 20 % bendro galutinio energijos vartojimo. 2007–2013 m. iš ERPF ir SF atsinaujinančiajai energijai buvo skirta apie 4,7 milijardo eurų.

- Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas? (7/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar iš ERPF bendrai finansuojamomis verslo inkubacijos priemonėmis buvo sėkmingai remiamos didelį potencialą turinčios veiklą pradedančios įmonės.

Audito metu nustatyta, kad ES lėšomis buvo reikšmingai prisidėta prie verslo inkubatorių infrastruktūros sukūrimo, visų pirma valstybėse narėse, kuriose šis verslo rėmimo būdas buvo santykinai retas. Tačiau audituotų inkubatorių veiksmingumas buvo nežymus. Inkubacinių paslaugų teikimas buvo pakankamai ribotas dėl finansinių suvaržymų ir žemo inkubacinės veiklos lygio. Tai iš esmės galima paaiškinti tuo, kad trūko su inkubacine praktika susijusios valdymo patirties ir buvo valdymo sistemų trūkumų.

Verslo inkubatoriai skirti remti veiklą pradedančių įmonių steigimą ir tolesnį vystymą. Todėl pastaraisiais metais paramos teikimas MVĮ tampa vis svarbesniu politiniu prioritetu. 2007–2013 m. laikotarpiu iš ES biudžeto skiriamos lėšos sudarė apie 38 milijardus eurų.

ERPF bendrai finansuotas pastatas „Delta“ Vroclavo technologijų parke. Architektė Anna Kościuk.

- **Ar įgyvendinant ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. ERPF veiksmingai finansuoja projektus, tiesiogiai skatinančius bioįvairovę? (12/2014)** – šioje ataskaitoje buvo nagrinėjama, ar valstybės narės pasinaudojo siūlomu ERPF finansavimu, skirtu tiesiogiai skatinti bioįvairovę, ir vertinama, ar bendrai finansuoti projektai buvo veiksmingi stabdant bioįvairovės nykimą.

Audito metu nustatyta, kad valstybės narės bioįvairovės projektams skiria mažesnę ERPF finansavimą, nei kitoms ERPF išlaidų sritims. Norint, kad ERPF galima būtų laikyti naudinga, padedant įgyvendinti biologinės įvairovės nykimui sustabdyti iki 2020 m. skirtą ES strategiją, Komisija turėtų labiau padėti valstybėms narėms įgyvendinti konkrečius buveinių ir rūšių apsaugos ir valdymo planus. ERPF bendrai finansuoti projektai iš esmės atitiko nacionalinius ir ES bioįvairovės prioritetus. Tačiau jų veiksmingumą įvertinti buvo sudėtinga, kadangi dauguma valstybių narių neįdiegė nei rezultatų rodiklių, nei stebėjimo sistemų, kurios leistų įvertinti buveinių ir rūšių pokyčius.

Saugoti bioįvairovę yra labai svarbus ES prioritetas. Nepavykus įgyvendinti ankstesnį tikslą – sustabdyti bioįvairovės nykimą Europoje iki 2010 m., – Taryba patvirtino naują strategiją iki 2020 m. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu tiesioginiam bioįvairovės ir gamtos apsaugos skatinimui iš ERPF buvo skirta 2,8 milijardo eurų.

- **Ar e. prekybos srityje MVĮ teikta ERPF parama buvo veiksminga? (20/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar veiksmų programos sudarė tinkamą efektyvaus MVĮ skirtų e. prekybos priemonių rėmimo pagrindą, ar vadovaujančios institucijos tinkamai atrinko ir prižiūrėjo e. prekybos projektus ir ar ERPF lėšomis bendrai finansuojami e. prekybos projektai buvo sėkmingai įgyvendinti ir ar davė apčiuopiamos naudos.

Audito metu nustatyta, kad ERPF parama MVĮ e. prekybos srityje (perkant ir parduodant prekes internetu) prisidėjo prie internetu teikiamų verslo paslaugų prieinamumo padidėjimo. Tačiau dėl stebėjimo trūkumų buvo neįmanoma įvertinti, kokiu mastu ERPF parama prisidėjo prie nacionalinių ir ES informacinių technologijų tikslų pasiekimo. Dėl valstybių narių nepatikimų atrankos procedūrų daugelio projektų atveju mažai tikėtina, kad bus gauta ekonominė nauda. Programų vadovai daugiau dėmesio skyrė lėšų panaudojimui (išdirbiamams), o ne rezultatų pasiekimui.

Komisija skatina e. prekybą vykdant Europos skaitmeninės darbotvarkės iniciatyvą. Iš ERPF biudžeto 2007–2013 m. laikotarpiu buvo skirti 3 milijardai eurų padėti mažoms įmonėms geriau panaudoti IRT.

Audito Rūmų videofilmas apie specialiąją ataskaitą Nr. 20/2014 „Ar e. prekybos srityje MVĮ teikta ERPF parama buvo veiksminga?“ EUAuditorsECA Youtube.

Dėmesys veiklos auditui. ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: lėšos duoda mažą ekonominę naudą (21/2014)

Uždaryta per didelio Fuerteventuros oro uosto terminalo dalis.

Oro eismas Europoje nuolat didėjo ir manoma, kad iki 2030 m. jis beveik padvigubės. Nors įgyvendinant ES oro transporto politiką buvo siekiama išspręsti pajėgumo problemas statant papildomą infrastruktūrą, geriau panaudojant turimą įrangą ir racionalizuojant oro uostų paslaugas bei integruojant kitas transporto rūšis, Europa negalės patenkinti didelės dalies šios paklausos dėl greitųjų takų ir žemės infrastruktūros trūkumo.

Europoje yra daugiau kaip 500 komercinių oro uostų, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai įdarbina apie milijoną gyventojų, ir su oro linijų bendrovėmis daugiau nei 140 milijardų eurų prisideda prie Europos ekonomikos. Su oro uostais susiję infrastruktūros projektai yra svarbi ES biudžeto išlaidų sritis: 2000–2013 m. programavimo laikotarpiu ES šiems projektams skyrė 4,5 milijardo eurų, daugiau nei 2,8 milijardo eurų buvo skirta iš Sanglaudos politikos fondų.

Audito Rūmai atliko šios paramos veiklos auditą, kad įvertintų, ar buvo pagrįstas investicijų poreikis, ar statybos buvo įvykdytos laiku ir neviršijant biudžeto ir ar nauja arba atnaujinta infrastruktūra buvo naudojama visu pajėgumu. Mes vertinome, ar dėl šių investicijų padidėjo keleivių skaičius ir pagerėjo klientų aptarnavimas ir ar finansuojami oro uostai buvo finansiškai perspektyvūs.

Mūsų auditoriai auditą atliko nuo 2013 m. gegužės mėn. iki 2014 m. spalio mėn. daugiausiai dėmesio skirdami 20 ES finansuojamų oro uostų Estijoje, Graikijoje, Italijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje. Šios valstybės 2000–2013 m. gavo daugiau nei 600 milijonų eurų ES lėšų. Auditoriai peržiūrėjo atitinkamus penkių valstybių narių teisės aktus, oro transporto planavimo dokumentus ir pagrindinių pramonės asociacijų leidinius. Svarbiausia, jie apsilankė 20 oro uostų, kad įvertintų ir gautų tiesioginius įrodymus apie ES finansavimo išdirbius, panaudojimą, rezultatus ir poveikį bei oro uostų finansinę padėtį.

Mes padarėme išvadą, kad ES finansuojamos investicijos į oro uostus davė mažą ekonominę naudą. Per daug oro uostų, kurie dažnai buvo įsikūrę netoli vienas kito, gavo panašiai infrastruktūrai skirtą finansavimą ir daugeliu atvejų ši infrastruktūra buvo per didelės apimties. Tik pusei audituotų oro uostų pavyko padidinti savo keleivių skaičių. Nebuvo išmatuotas arba pagrįstas įrodymais klientų aptarnavimo pagerėjimas ar regioninė socialinė ir ekonominė nauda, pavyzdžiui, papildomų darbo vietų sukūrimas.

Mes taip pat nustatėme, kad septyni oro uostai nėra finansiškai savarankiški ir jiems bus sudėtinga tęsti veiklą be papildomų viešųjų lėšų. Daugumos audituotų oro uostų atveju auditoriai nustatė didelių vėlavimų, susijusių su statybomis arba infrastruktūros pristatymu. Beveik pusėje oro uostų buvo viršytos išlaidos, o tai reiškė, kad valstybės narės turėjo išleisti beveik 100 milijonų eurų daugiau iš savo nacionalinių biudžetų nei iš pradžių planavo.

Valstybės narės netinkamai koordinavo finansavimą, kadangi dauguma šalių neturėjo strateginio ilgalaikio oro uosto plėtros plano. Be to, finansavimą nepakankamai gerai prižiūrėjo Komisija, kuri paprastai nežino, kurie oro uostai gauna finansavimą ar kokios sumos yra skiriamos. Esant tokiai padėčiai Komisija negali susidaryti bendro vaizdo apie visas oro uostams skirtas ES investicijas ir yra apribojamos jos galimybės vykdyti stebėjimą ir užtikrinti, kad politika yra tinkamai parengiama ir įgyvendinama.

Remdamiesi šiais nustatytais faktais mes rekomendavome, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Komisija turėtų užtikrinti, kad valstybės narės ES finansavimą oro uostų infrastruktūroms skirtų tik tuose oro uostuose, kurie yra finansiškai perspektyvūs ir kurių investicijų poreikiai buvo tinkamai įvertinti ir įrodyti. Mes taip pat rekomendavome, kad valstybės narės turėtų turėti nuoseklius regioninius, nacionalinius arba viršnacionalinius oro uostų plėtros planus, siekiant išvengti perteklinių pajėgumų, dubliavimosi ir nesuderintų investicijų į oro uostų infrastruktūras.

Savo atsakymuose Komisija pateikė patikinimą, kad iš šios patirties buvo pasimokyta. Todėl susijusiuose 2014–2020 m. programavimo laikotarpio teisės aktuose ji pradėjo taikyti iš esmės skirtingą metodą. Ataskaita buvo pristatyta Europos Parlamentui, kuris visiškai pritarė Audito Rūmų išvadoms ir rekomendacijoms.

Ataskaita susilaukė didelio žiniasklaidos susidomėjimo. Ji plačiausiai žiniasklaidoje buvo aptarta Ispanijoje, apie ją rašyta pirmuosiuose tarptautinių laikraščių puslapiuose, diskutuota televizijoje ir socialiniuose tinkluose.

Iš kairės į dešinę: Afonso de Castro Malheiro, Jasmine Mitterbuchner, Patrick Weldon, Mircea Radulescu, Pietro Puricella, Joël Costantzer, George Pufan (už ataskaitą atsakingas Audito Rūmų narys), Fernando Pascual Gil, Luc T'Joen, Tomasz Plebanowicz, Lorenzo Pirelli, Efstratios Varetidis, Jelena Magermane, Erki Must.

Tvarus augimas: gamtos ištekliai

ES turi didelę politinę atsakomybę žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir aplinkos apsaugos srityse. 2014–2020 m. planuotos išlaidos dabartinėmis kainomis sudaro 420 milijardų eurų, t. y. 39 % viso ES biudžeto.

Trys ketvirtadaliai šių išlaidų yra tiesioginės išmokos ūkininkams ir pagalba žemės ūkio rinkoms iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), pirmojo bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ramsčio. Dar penktadalis šių išlaidų skirtas ES kaimo plėtrai (KP), kuri yra remiama iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), BŽŪP „antrojo ramsčio“. Žemės ūkio ir kaimo plėtros lėšas bendrai valdo Komisija ir valstybės narės.

2014 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- **ES vandens politikos tikslų integravimas į BŽŪP: iš dalies pasiteisino (4/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar ES vandens politikos tikslai buvo sėkmingai integruoti į bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP).

Audito metu nustatyta, kad ES tik iš dalies pavyko integruoti vandens politikos tikslus į BŽŪP. Nustatyta dviejų integravimo priemonių (kompleksinio paramos susiejimo ir kaimo plėtros) trūkumų bei vėlavimų ir trūkumų įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą. BŽŪP priemonės iki šiol darė teigiamą poveikį remiant politikos tikslus pagerinti vandens kiekį ir kokybę. Tačiau šios priemonės yra ribotos, palyginti su nustatytais ambicingais BŽŪP tikslais. Pavyzdžiui, nė vienas iš šių dviejų instrumentų naudojant BŽŪP lėšas neleidžia įgyvendinti principo „teršėjas moka“. Be to, ES institucijų ir valstybių narių lygmeniu trūksta žinių apie žemės ūkio veiklos daromą neigiamą poveikį vandeniui ir apie tai, kaip šis poveikis keičiasi.

Europos vandens išteklių kokybės apsaugai Europos Sąjungoje buvo teikiama didelė svarba. Žemės ūkiui, kaip vienam pagrindinių vandens naudotojų ir teršėjų, tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant tvarų šio išteklių valdymą. BŽŪP sudaro šiek tiek mažiau nei 40 % ES biudžeto (daugiau kaip 50 milijardų eurų 2014 m.) ir ją vykdydama ES siekia paveikti vandeniui poveikį darančią žemės ūkio veiklą.

- **Ar Komisija veiksmingai valdė susietosios paramos integravimą į bendrosios išmokos schemą? (8/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, kaip Komisija valdė su konkrečiais žemės ūkio produkcijos kiekiais (pavyzdžiui, su dirbama žeme arba gyvulių skaičiumi) susietos ES paramos integravimą į bendrosios išmokos schemą (BIS) po to, kai 2008 m. buvo atliktas bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) būklės patikrinimas.

Audito metu nustatyta, kad Komisija netinkamai prižiūrėjo, kaip valstybės narės 2010–2012 m. laikotarpiu apskaičiavo pagal bendrosios išmokos schemą skiriamas teises į ES paramos, skirtos ūkiams, išmokas. Nors valstybės narės iš esmės teisingai naudojo ūkininkų referencinius duomenis, nustatyta reikšmingų teisingo sumų apskaičiavimo taisyklių ir principų taikymo trūkumų. Komisija nepasinaudojo savo įgaliojimais, kad užtikrintų, jog turimos paramos paskirstymui taikomi kriterijai visuomet būtų suderinti su ES principais, įvertinant, ar jie atitiko patikimo finansų valdymo principus ar galėjo paveikti rinkos sąlygas. Komisijos nustatyta sistema tinkamai nepaaiškino, kokias patikras turi vykdyti valstybės narės, o valstybių narių kontrolės sistemų kokybė buvo nevienoda.

Pagrindinis BIS tikslas buvo vykdant politiką persiorientuoti nuo rinkos rėmimo prie ūkininkams teikiamos atsietosios pajamų paramos, tokiu būdu ūkininkams suteikiant laisvę gaminti produkciją pagal rinkos paklausą ir jiems skiriant stabilesnes pajamas. Iki šiol BIS yra įdiegta 18 valstybių narių, jai tenka 54 % viso ES žemės ūkio ir kaimo plėtros biudžeto.

- **Ar ES investicinė ir skatinamoji parama vyno sektoriui yra tinkamai valdoma ir ar įrodyta, kad ji davė rezultatų siekiant didinti ES vynu konkurencingumą? (9/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar investicinės ir skatinimo priemonės buvo tinkamai suplanuotos, ir tikrinami turimi stebėjimo ir vertinimo duomenys siekiant įvertinti, ar Komisija ir valstybės narės norimus rezultatus pasiekė efektyviai.

Audito metu nustatyta, kad vyno sektoriui teikiamos investicinės ir skatinamosios paramos valdymui neigiamos įtakos turėjo jos koncepcijos ir įgyvendinimo trūkumai, o paramos poveikis ES vynu konkurencingumui ne visuomet būdavo įrodomas. Poreikis taikyti specialią investicinę priemonę vyno sektoriui nėra įrodytas, kadangi tokia parama jau buvo teikiama įgyvendinant ES kaimo plėtros politiką. ES dotacijos remiant vyno sektorių dažnai būdavo teikiamos siekiant konsoliduoti esamas rinkas, užuot stengusis patekti į naujas ar susigrąžinti senas rinkas. Investicinės priemonės poveikį sudėtinga atskirti nuo investicijų į kaimo plėtrą poveikio.

Europos Sąjunga yra didžiausia vyno gamintoja pasaulyje. Teikiant ES paramą siekiama padidinti konkurencingumą ir užtikrinti geresnę pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą. 2009–2013 m. valstybės narės išleido 522 milijonus eurų pagal skatinamąją priemonę ir 518 milijonų eurų pagal investicinę priemonę skirtą ES lėšų. 2014–2018 m. labai padidėjo valstybėms narėms pagal šią priemonę skiriamų lėšų kiekis.

- **Europos žuvininkystės fondo (EŽF) paramos akvakultūrai veiksmingumas (10/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar akvakultūros rėmimo priemonės buvo tinkamai parengtos ir įgyvendintos ES ir valstybių narių lygmeniu, ar EŽF lėšos buvo racionaliai panaudotos ir ar jomis buvo paremta tvari akvakultūros plėtra.

Audito metu nustatyta, kad iki 2013 m. taikytos akvakultūros rėmimo priemonės ES ir valstybių narių lygmeniu nebuvo tinkamai parengtos ir įgyvendintos, kad EŽF lėšos nebuvo racionaliai panaudotos ir jomis nebuvo veiksmingai paremta tvari akvakultūros plėtra. Nebuvo taikomas tinkamas ES tvarios akvakultūros plėtros tikslų įgyvendinimo pagrindas, o rezultatai buvo nepakankami. Tvarios akvakultūros plėtros rėmimo priemonės valstybėse narėse nebuvo tinkamai parengtos ir įgyvendintos. Valstybių narių nacionaliniai strateginiai planai ir veiksmų programos nebuvo pakankamai aiškios ir nebuvo parengta nuosekli sektoriui skirta strategija. EŽF lėšos akvakultūros projektams dažnai būdavo netinkamai skirstomos, be to, audito metu nustatyta, kad įgyvendinus šiuos projektus dažnai nebuvo pasiekiami numatyti rezultatai arba šie projektai neatsipirko.

Kiekvienais metais ES iš akvakultūros sektoriaus, kurio apyvarta siekia 4 milijardus eurų, išgauna apie 1,3 milijono tonų žuvies. Vienas BŽP tikslų buvo iki 2013 m. skatinti tvarią akvakultūros plėtrą. Iki 2013 m. gegužės mėn. iš EŽF buvo skirta daugiau kaip 400 milijonų eurų priemonėms, skirtoms produktyviai investuoti į akvakultūrą, bei aplinkosaugos ir sveikatos priemonėms.

- **Ekonomiškumo užtikrinimas: ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė (22/2014)** – šioje ataskaitoje nagrinėjama, ar Komisija ir valstybės narės taikė veiksmingiausius kaimo plėtrai skirtų dotacijų išlaidų kontrolės metodus.

Audito metu nustatyta, kad ES valstybės narės galėtų reikšmingai sutaupyti teikdamos kaimo plėtros projektų dotacijas ir taip užtikrinti ekonomišką lėšų panaudojimą. Auditoriai nustatė funkcionalių ir ekonomiškai veiksmingų valstybių narių taikomų kaimo plėtrai skirtų dotacijų išlaidų kontrolės metodų, kurie galėtų būti taikomi plačiau. Valstybių narių kontrolės sistemos buvo orientuotos į produktų ar darbų kainas paraiškose dėl dotacijų, neskiriant atitinkamo dėmesio tų pačių produktų tinkamumui. Kai kurių kainų patikros užėmė daug laiko ar iš jų gaunamas patikrinimas dėl patvirtintų išlaidų pagrįstumo buvo silpnas. Komisija programavimo laikotarpio pradžioje nepateikė gairių ir neskleidė gerosios patirties. Prieš valstybėms narėms pradėdant tvirtinti dideles dotacijas, ji neužtikrino savo sistemų veiksmingumo.

Maždaug pusė 100 milijardų eurų 2007–2013 m. suprogramuotų ES kaimo plėtros išlaidų buvo skirta dotacijomis, kuriomis kompensuojamos investicijų išlaidos ir finansuojami kiti ūkininkų, kaimo įmonių, asociacijų ir vietos valdžios institucijų projektai.

- **Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos? (23/2014)** – šioje ataskaitoje nagrinėjama kaimo plėtros įgyvendinimo atitiktis galiojančioms įstatymams ir kitiems teisės aktams ir nustatytos pagrindinės aukšto kaimo plėtros klaidų lygio priežastys.

Auditas parodė, kad dauguma kaimo plėtros politikos klaidų atsiranda dėl valstybių narių nustatytų sąlygų pažeidimų. Valstybių narių kontrolės institucijos galėjo ir turėjo nustatyti ir ištaisyti daugumą klaidų, dariusių poveikį investicinėms priemonėms kaimo plėtros srityje. Jų kontrolės sistemos yra ydingos, kadangi patikros nėra išsamios ir yra pagrįstos nepakankama informacija. Per paskutinius trejus metus patirtų kaimo plėtros išlaidų vidutinis klaidų lygis buvo 8,2 %. Investicinės priemonės sudarė du trečdalius šio klaidų lygio, o su plotu susieta parama – vieną trečdalį. Tik 16 % klaidų lygio buvo susiję su neatitiktimi tiesioginėms ES teisės aktų nuostatoms, o didžioji dalis (84 %) buvo susijusi su valstybių narių lygmeniu nustatytų sąlygų pažeidimais.

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Europos Sąjunga ir valstybės narės kaimo plėtros politikai skyrė daugiau kaip 150 milijardų eurų, beveik po lygiai investicinėms priemonėms ir su plotu susietai paramai. Šios išlaidos yra ypatingai veikiamos klaidų.

- **Ar gerai buvo valdoma ES parama, skirta išvengti gaisrų ir gaivalinių nelaimių miškams daromos žalos ir jiems atkurti? (24/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar gerai buvo valdoma miškų potencialo atkūrimui ir prevencinių priemonių įdiegimui skirta Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) parama (226 priemonė), ir ar Komisija ir valstybės narės gali įrodyti, kad skyrus paramą buvo pasiekti numatyti su ekonominiu veiksmingumu susiję tikslai.

Audito metu buvo nustatyta, kad ES parama, skirta miškų gaisrų prevencijai ir gaivalinių nelaimių ir gaisrų nuniokotų miškų atkūrimui nebuvo pakankamai gerai valdoma. Komisija ir valstybės narės negali įrodyti, kad numatyti finansavimo rezultatai buvo pasiekti ekonomiškiausiu būdu.

Pastaruosius 30 metų ES per metus išdegdavo apie 480 000 hektarų miško. Prevenciniai veiksmai sudarė daugiau nei 80 % 2007–2013 m. laikotarpiu skirtos 1,5 milijardo eurų finansavimo.

Saugumas ir pilietybė

Ši politikos sritis buvo sukurta siekiant užtikrinti laisvą asmenų judėjimą ir suteikti piliečiams aukšto lygio apsaugą. Ji apima ES išorės sienų valdymą ir teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir baudžiamosiose bylose, prieglobsčio ir imigracijos politiką, policijos bendradarbiavimą ir kovą su nusikalstamumu. Šios srities išlaidos 2014–2020 m. laikotarpiu dabartinėmis kainomis turėtų sudaryti 18 milijardų eurų ar mažiau nei 2 % viso biudžeto.

2014 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- Komisijos vykdyto antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) kūrimo pamokos (3/2014)** – šioje ataskaitoje nagrinėjama, kodėl Komisija pristatė SIS II daugiau nei šešeriais metais vėliau, nei buvo planuota, ir aštuonis kartus viršijusi pradines biudžeto sąmatas. Joje nagrinėjama, ar per visą projekto laikotarpį buvo vedama patikima SIS II pagrindimo byla, kurioje buvo atsižvelgta į svarbiausius kaštų ir tikėtinos naudos pokyčius.

Audito metu nustatyta, kad vėlavimo ir per didelių išlaidų priežastis buvo Komisijos valdymo trūkumai. Pradinis terminas buvo nerealistiškas ir Komisija iki 2009 m. negalėjo veiksmingai valdyti pagrindinės kūrimo sutarties. Pradiniai kaštų įverčiai buvo žymiai mažesni už būtinų investicijų mastą. Visi SIS II kaštai sudarė 189 milijonus eurų, palyginti su pradžioje planuotais 23 milijonais eurų, prie kurių reikėtų pridėti 330 milijonų eurų nacionalinių sistemų kaštų įvertį. Komisija iki galo neįrodė, kad SIS II už šias lėšas sukūrė didžiausią įmanomą naudą organizacijai. Tačiau ji pirmojoje projekto dalyje kai kurias išmoktas pamokas jau pritaikė rengdama kitus didelės apimties IT projektus.

Šengeno informacinę sistemą visoje Šengeno erdvėje naudoja sienos apsaugos pareigūnai, policija, muitinės, vizų ir teisminės institucijos. Joje yra informacija (perspėjimai) apie asmenis, įtariamus dalyvavus rimtuose nusikaltimuose, ar kuriems neturėtų būti suteikta teisė įvažiuoti ar pasilikti ES. Joje taip pat yra perspėjimai apie dingusius asmenis ir prarastą arba pavogtą nuosavybę.

- Išorės sienų fondas (EBF) paskatino finansinį solidarumą, tačiau būtina geriau vertinti rezultatus, o jo sukuriama ES pridėtinė vertė turi būti didesnė (15/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinamas EBF veiksmingumas, ES pridėtinė vertė ir pasiekti jo lėšomis bendrai finansuojamų projektų ir programų tikslai.

Audito metu nustatyta, kad EBF prisidėjo prie ES išorės sienų valdymo ir paskatino valstybių narių finansinį solidarumą. Tačiau papildoma ES pridėtinė vertė buvo ribota, o bendro rezultato nebuvo galima įvertinti dėl atsakingų institucijų vykdomo stebėjimo trūkumų ir didelių trūkumų Komisijos ir valstybių narių atliktuose vertinimuose. Valstybių narių programos nebuvo įtrauktos į nacionalinę sienų kontrolės ir vizų strategiją ir joms stigo SMART tikslų bei išmatuojamų rodiklių. Projektų atrankos procedūros neužtikrino, kad būtų patenkinti tikrieji valstybių narių poreikiai. Valstybėse narėse buvo taikomos netinkamos viešojo pirkimo procedūros, todėl iškilo pavojus patikimam finansų valdymui. Nustatyta didelių fondo valdymo trūkumų pagrindinėse valstybėse narėse (Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje ir pirmaisiais finansavimo metais – Maltoje).

Kaip pagrindinė išorės sienų valdymui remti skirta ES finansinė priemonė EBF 2007–2013 m. laikotarpiu skyrė 1,9 milijardo eurų. Bendras fondo tikslas – padėti dabartinėms ir būsimoms Šengeno valstybėms užtikrinti vienodą, veiksmingą ir efektyvią savo bendrą išorės sienų kontrolę.

Europos vaidmuo pasaulyje

Vykdam ES veiklą išorės santykių srityje daugiausia dėmesio skiriama plėtrai, stiprinančiai stabilumą, saugumą ir klestėjimą kaimyninėse šalyse; aktyviam darbui, siekiant tarptautiniu mastu remti tvarų vystymąsi; ir pasaulio politinio valdymo priemonių skatinimui bei strateginio ir civilinio saugumo užtikrinimui.

Šiems tikslams pasiekti 2014–2020 m. laikotarpiu ES dabartinėmis kainomis skyrė 66 milijardus eurų, t. y. 6 % viso biudžeto lėšų. Didžiąją išlaidų dalį tiesiogiai valdo Komisija (jos būstinė) arba delegacijos. Tam tikra pagalbos dalis yra kartu valdoma su tarptautinėmis organizacijomis.

2014 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- **Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) įsteigimas (11/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar EIVT įsteigimui buvo tinkamai pasirengta; ar išteklių prioritetų nustatymas, organizavimas ir paskirstymas buvo efektyvūs; ir ar EIVT veiksmingai koordinavo veiksmus su Komisija ir valstybėmis narėmis.

Audito metu buvo nustatyta, kad EIVT turėtų padidinti savo efektyvumą ir daugiau padaryti Europos Sąjungai ir jos piliečiams. EIVT steigimas buvo skubotas ir jam nebuvo tinkamai pasirengta. Efektyvumą mažino išteklių prioritetų nustatymo, organizavimo ir paskirstymo trūkumai. EIVT koordinavimas su Komisija buvo tik iš dalies veiksmingas, visų pirma dėl neveiksmingų koordinavimo mechanizmų ir dėl nelanksčios delegacijų finansinės ir administracinės struktūros. Galėtų būti dar labiau patobulintas koordinavimas su valstybėmis narėmis, išnaudojant sinergijas, tokias kaip dalijimasis informacija ar darbas bendrose patalpose, taip pat konsulinės paslaugas, įskaitant ES piliečių apsaugą.

EIVT centrinė būstinė įsikūrusi Briuselyje, ji apima 140 delegacijų pasaulinį tinklą. 2014 m. EIVT biudžetas sudarė 519 milijonų eurų, kurie padalinti tarp būstinės (41 %) ir delegacijų (59 %).

- **ES parama atkūrimui po žemės drebėjimo Haiityje (13/2014)** – šioje ataskaitoje buvo nagrinėjama, ar ES parama šalies atkūrimui buvo gerai suplanuota ir įgyvendinta, ir ar Komisija tinkamai susiejo pagalbos teikimą su atkūrimo pastangomis ir vystymosi pagalba.

Audito metu nustatyta, kad ES parama atkūrimui po 2010 m. žemės drebėjimo Haiityje iš esmės buvo suplanuota gerai, atsižvelgiant į pagrindinius šalies poreikius, tačiau programos nebuvo įgyvendintos pakankamai veiksmingai, o pagalba, atkūrimas ir vystymasis nebuvo pakankamai susieti. Daugeliu tikrintų programų atveju pasiekti arba tikėtina, kad buvo pasiekti planuoti rezultatai, nors beveik visų programų įgyvendinimas vėlavo. Nors Komisija buvo gerai susipažinusi su sudėtingomis aplinkybėmis, ji nepakankamai valdė tam tikrą šios programos tikslų įgyvendinimui ir siekiamiems rezultatams kylančią riziką. Buvo atliekamas programų stebėjimas, tačiau Komisija ir EIVT laiku nesinėmė priemonių ES delegacijos Haiityje, kuri neturėjo pakankamai pajėgumų vykdyti patikras vietoje, ištekliams sustiprinti.

2010 m. kovo mėn. 55 paramos teikėjai atkūrimui ir vystymui įsipareigojo skirti 5,4 milijardo JAV dolerių 2010–2012 m. laikotarpiu ir dar 3 milijardus dolerių 2013 m. ir vėlesniu laikotarpiu. ES buvo viena pagrindinių paramos teikėjų, skyrusi vienkartinę 1,2 milijardo eurų paramą.

- **Regioninių investicinių priemonių dotacijų derinimo su finansinių institucijų paskolomis, siekiant remti ES išorės politiką, veiksmingumas (16/2014)** – šioje ataskaitoje buvo nagrinėjama, kaip buvo įdiegtos ir valdomos investicinės priemonės ir ar derinimo mechanizmų taikymas davė numatytą naudą.

Atlikus auditą pateikta teigiama nuomonė dėl regioninių investicinių priemonių dotacijų derinimo su finansinių institucijų paskolomis diegimo ir bendro veiksmingumo, siekiant paremti ES išorės politiką, tačiau taip pat nurodomos kai kurios esminės problemos, kurias būtina neatidėliojant spręsti. Nepaisant to, jog regioninės priemonės buvo įgyvendintos tinkamai, dėl Komisijos valdymo trūkumų jų derinimas nedavė tiek naudos, kiek galėjo. Beveik pusė patikrintų projektų atveju, nebuvo pakankamai įrodymų, kad būtų galima padaryti išvadą, jog dotacijos buvo pagrįstos. Kai kuriais atvejais buvo požymių, kad investicijos būtų daromos ir be ES įnašo. Komisija turėtų užtikrinti, kad teikiant dotacijas būtų remiamasi dotacijų sukuriamos pridėtinės vertės ES vystymosi, kaimynystės ir plėtros tikslų atžvilgiu išsamiau ir dokumentuotu įvertinimu.

Nuo 2007 m. Komisija įsteigė aštuonias regionines investicines priemones. Šios priemonės susieja Europos plėtros fondų ir ES bendrojo biudžeto dotacijas su paskolomis, kurias daugiausia teikia Europos vystymosi finansavimo institucijos. Finansavimo derinimo tikslas yra suteikti investavimo galimybes, paprastai stambiems infrastruktūros projektams, kurie galėtų būti perspektyvūs, tačiau nepritraukia pakankamo finansavimo iš rinkos šaltinių.

- **Ar gali ES kompetencijos centrų iniciatyva veiksmingai prisidėti prie cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių grėsmių (ChBRB), kylančių už ES ribų, sumažinimo? (17/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar iniciatyva buvo pagrįsta patikima iki 2010 m. buvusios padėties analize, ar iniciatyvos organizacinė sandara buvo tinkama nustatytoms problemoms išspręsti, ir ar buvo įdiegta tinkama valdymo sistema ir ar ji veikė.

Atlikus auditą, padaryta išvada, kad iš esmės kompetencijos centrai gali prisidėti prie ChBRB grėsmių mažinimo. Iniciatyva atitinka Europos saugumo strategijoje ir Europos kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijoje nustatytais prioritetais. Šioje iniciatyvoje dalyvauja visi šalių partnerių suinteresuotieji subjektai, siekiant pagerinti vykdomų veiksmų tvarumą. Jos organizacinė sandara iš esmės buvo tinkama, tačiau taip pat dėl iniciatyvos sudėtingumo buvo vėluojama parengti projektus ir juos įgyvendinti.

Kompetencijos centrų iniciatyva susijusi su regioninių platformų sukūrimu skirtinguose pasaulio regionuose, siekiant išvengti ChBRB grėsmių. Ji yra didžiausios apimties Stabilumo priemonės ilgalaikio komponento priemonė, kuriai 2010–2013 m. laikotarpiu buvo skirta 100 milijonų eurų.

- EuropeAid vertinimo ir į rezultatus orientuoto stebėjimo (IROS) sistemos (18/2014)** – šioje ataskaitoje buvo nagrinėjama, ar šios sistemos patikimos, tinkamai organizuotos ir turėjo pakankamai išteklių, ar jos teikia svarbius ir patikimus faktus, ir ar jos užtikrina optimaliausių nustatytų faktų panaudojimą.

Atlikus auditą pateikta kritiška nuomonė dėl šių sistemų patikimumo. Nors vertinimo ir IROS funkcijos yra gerai organizuotos, daugiau dėmesio reikėtų skirti efektyviam išteklių naudojimui. Sistemų teikiama informacija apie pasiektus rezultatus yra nepakankama ir neužtikrina optimaliausio nustatytų faktų panaudojimo. Nepatenkinamai valdomi projektų ir programų vertinimai, kuriuos parengia Komisijos delegacijos ir kuriuos atlieka šalys partnerės: bendra priežiūra yra nepakankama, naudojamų išteklių dydis yra neaiškus, o rezultatai ne visuomet prieinami.

Vertinimo ir IROS sistemos yra du pagrindiniai Europos Komisijos vystymosi ir bendradarbiavimo generalinio direktorato („EuropeAid“) naudojamos atskaitomybės sistemos elementai. Visos sistemų metinės išlaidos įvertintos 34–38 milijonais eurų. Metinės vystymuisi skirtos išlaidos, kurias apima šios sistemos, įvertintos maždaug 8 milijardais eurų.

- ES pasirengimo narystei pagalba Serbijai (19/2014)** – šioje ataskaitoje buvo nagrinėjama, ar 2007–2013 m. laikotarpiu Komisija veiksmingai valdė pasirengimo narystei paramą Serbijai ir jos parama pagrindinei valdymo sričiai.

Audito metu nustatyta, kad Serbijai rengiantis ES narystei ES parama – 1,2 milijardo eurų 2007–2013 m. laikotarpiu – iš esmės buvo veiksminga. Finansavimas pagal pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP) ir kitokia parama padėjo Serbijai įgyvendinti socialines ir ekonomines reformas ir pagerinti viešųjų finansų valdymą. Atsižvelgdama į patirtį, įgytą kitose PNPP paramą gaunančiose šalyse, Komisija, planuodama savo finansinę ir nefinansinę pagalbą Serbijai, vis daugiau dėmesio skiria valdymo klausimams. Komisija veiksmingai valdė nefinansinę pagalbą Serbijai valdymo srityje ir kovoje su korupcija. Komisijos metodas taip pat buvo veiksmingas rengiant Serbiją decentralizuotam ES lėšų valdymui, tačiau tik ribotoje PNPP valdymo struktūrų srityje.

Valdymui, kurį Komisija nustatė esant pačia sudėtingiausia sritimi Serbijoje, buvo skirtas ketvirtadalis PNPP finansavimo, kuris 2007–2013 m. laikotarpiu sudarė apie 170 milijonų eurų per metus. Be PNPP finansavimo ES teikia nefinansinę paramą, skirtą padėti Serbijai pasirengti ES narystei.

Administracija

ES institucijų, agentūrų ir kitų įstaigų administracines išlaidas sudaro personalo išlaidos (atlyginimai ir pensijos) bei pastatų, įrangos, energijos, komunikacijų ir informacinių technologijų išlaidos. 2014–2020 m. numatytos šios srities išlaidos dabartinėmis kainomis sudaro 70 milijardų eurų arba 6 % viso ES biudžeto.

2014 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šią specialiąją ataskaitą:

- **Kaip ES institucijos ir įstaigos apskaičiuoja, mažina ir kompensuoja išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį? (14/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar ES institucijos ir įstaigos turėjo patvirtinusios savo vykdomų administracinių operacijų poveikio aplinkai mažinimo politiką, ir nagrinėjo, ar ši politika buvo veiksmingai įgyvendinta.

Atlikus auditą, ES institucijos ir įstaigos buvo raginamos parengti bendrą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio („anglies pėdsako“) mažinimo politiką. Su Europos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos diegimu susijusi pažanga buvo vangi ir turima informacija apie faktinį išmetamų teršalų kiekį yra fragmentiška. Tik kelios institucijos bei įstaigos sistemingai vykdo aplinką tausojančius viešuosius pirkimus.

Nors ES institucijoms ir įstaigoms pavyko pakeisti dėl energijos vartojimo jų pastatuose didėjančio išmetamųjų teršalų kiekio tendenciją, pagal turimus duomenis nepavyko nustatyti kitų išlakų šaltinių, pavyzdžiui, tarnybinių kelionių, aiškaus mažėjimo tendencijų. Daugiau kaip pusė audituotų ES institucijų ir įstaigų nebuvo nustačiusios jokių išmetamų teršalų mažinimo kiekybinių tikslų.

Europos Sąjungos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio. Sutartyje (SESV) numatyta, kad nustatant ir įgyvendinant Sąjungos politikos ir veiklos kryptis, siekiant skatinti tvarią plėtrą, turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus.

Pajamos / nuosavi ištekliai

Nuosavi ištekliai yra ES pajamos, naudojamos jos išlaidoms finansuoti. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių: tradiciniai nuosavi ištekliai (importo iš ne ES valstybių narių muitai ir cukraus mokesčiai), PVM pagrįsti nuosavi ištekliai ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai (didžiausias ES biudžeto pajamų šaltinis).

2014 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šią specialiąją ataskaitą:

- Ar tinkamai valdomi preferenciniai prekybos susitarimai? (2/2014)** – šioje ataskaitoje buvo nagrinėjama, ar Komisija tinkamai įvertino preferencinių prekybos susitarimų ekonominius padarinius ir tai, ar jų kontrolė yra veiksminga užtikrinant, kad importo atveju nebūtų netinkamai pasinaudota lengvatiniu tarifu, dėl kurio prarandamos ES pajamos.

Audito metu nustatyta, kad nors Komisija pagerino savo poveikio vertinimų kokybę, ji vis dar nepakankamai analizuoja preferencinių prekybos susitarimų ekonominį poveikį. ES praranda pajamas dėl silpnos valstybių narių muitinės kontrolės, todėl neužkertamas kelias kai kurių prekių, kurioms netinkamai taikomi lengvatiniai tarifai, importui.

Vienašaliais susitarimais ES suteikia lengvatas besivystančioms šalims turėti tarifų nevaržomą prieigą prie ES rinkos ir taip prisidėti prie skurdo panaikinimo ir tvaraus vystymosi skatinimo. 2011 m. pagal PPS į ES importuotų prekių vertė siekė daugiau nei 242 milijardus eurų (14 % ES importo).

Finansų ir ekonominis valdymas

Europos Sąjungos ekonominio valdymo sistema skirta užkardyti ar nustatyti ir ištaisyti problemines ekonomines tendencijas, pavyzdžiui, pernelyg didelį valdžios sektoriaus deficito ar valstybės skolos lygį, kurios gali sustabdyti augimą ir kelia pavojų viešųjų finansų tvarumui.

2014 m. Audito Rūmai pirmą kartą šioje srityje priėmė šią specialiąją ataskaitą:

- **Europos bankininkystės priežiūros formavimas – EBI ir jos kintantis kontekstas (5/2014)** – šioje ataskaitoje buvo vertinama, ar Komisija ir Europos bankininkystės institucija (EBI) pakankamai gerai vykdė savo pareigas nustatydamos naują bankininkystės sektoriaus reguliavimo ir priežiūros sistemos tvarką, ir buvo išnagrinėta, kaip sėkmingai veikė ši nauja tvarka.

Audito metu nustatyta, Komisijos bankų sektoriaus teisės aktų reforma ir EBI įsteigimas buvo svarbūs pirmieji žingsniai reaguojant į finansų krizę. EBI įdiegė pirmuosius naujos bankų sektoriaus reguliavimo ir priežiūros sistemos elementus. Buvo nustatyta trūkumų, susijusių su tarpvalstybine bankininkystės priežiūra, ES bankų atsparumo vertinimu ir vartotojų apsaugos skatinimu. EBI turėjo ribotus teisinius įgaliojimus ir personalą, kad galėtų vykdyti 2011 m. testus nepalankiausiomis sąlygomis. Šie testai buvo vykdomi nenustačius finansinio stabilumo stiprinimo priemonių ES lygmeniu. Nors testavimas nepalankiausiomis sąlygomis buvo naudingas inicijuojant daugybės bankų rekapitalizavimą, taip pat išryškėjo, kad šios procedūros yra ribotos, jei jos nesiejamos su turto portfelio kokybės vertinimu. Išlieka klausimų dėl jos būsimo vaidmens vykdant bankų priežiūrą ir dėl atitinkamų EBI ir ECB funkcijų ir atsakomybės.

Kilus finansų krizei, Komisija ėmėsi veiksmų bankininkystės sektoriui stabilizuoti, siekdama sustiprinti reguliavimo sistemą ir bankų, visų pirma tų, kurie veikia keliose valstybėse, priežiūrą. Remiantis daugeliu pasiūlymų dėl reguliavimo pokyčių 2011 m. buvo įsteigta EBI. Jos vaidmuo yra svarbus Europos bankininkystės reguliavimo, priežiūros ir vartotojų apsaugos srityse.

Visi specialiųjų ataskaitų tekstai skelbiami 23 ES kalbomis mūsų interneto svetainėje (eca.europa.eu) ir knygyne *EU bookshop* (bookshop.europa.eu).

2014 m. nuomonės ir kiti dokumentai

Audito Rūmai taip pat prisideda prie ES finansų valdymo gerinimo, teikdami nuomones dėl finansinių poveikį turinčių naujų ar peržiūrimų teisės aktų pasiūlymų. Šių nuomonių prašo kitos ES institucijos, o teisės aktus leidžiančios institucijos (Europos Parlamentas ir Taryba) jomis naudojasi savo darbe. Audito Rūmai taip pat savo iniciatyva gali skelbti su kitais klausimais susijusius pozicijos dokumentus ir apžvalgas. **Nuomonė dėl Komisijos kovos su korupcija priemonių ataskaitos** buvo parengta pačių Audito Rūmų iniciatyva, o **galimos ES biudžeto ekonomijos, jei Europos Parlamentas centralizuotų savo veiklą, analizė** – atsižvelgiant į Europos Parlamento prašymą.

2014 m. Audito Rūmai priėmė **septynias nuomones**, kurios apėmė keletą svarbių sričių:

- dėl pasiūlymo iš dalies pakeisti reglamentą dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą (1/2014);
- dėl pasiūlymo patikslinti Europos Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų darbo užmokestį ir pensijas bei jiems taikytinus korekcinis koeficientus (2/2014);
- dėl pasiūlymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonės įgyvendinimo iš dalies pakeisti dėl 10-ajam Europos plėtros fondui taikomą finansinį reglamentą (3/2014);
- dėl pasiūlymo dalies pakeisti Europos mokyklų biudžetui taikomą finansinį reglamentą (4/2014);
- dėl pasiūlymo iš dalies pakeisti Vidaus rinkos derinimo tarnybos (OHIM) reglamentą, kuriuo nustatomos OHIM taikomos finansinės nuostatos (5/2014);
- dėl pasiūlymo iš dalies pakeisti Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) reglamentą dėl procesinių garantijų kontrolieriaus pareigybės įsteigimo (6/2014);
- dėl pasiūlymo iš dalies pakeisti reglamentą dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (7/2014).

2014 m. parengtos
7
nuomonės

Padėties apžvalgos 2014 m. buvo reikšmingo Europos Sąjungos atsinaujinimo metai. Atsižvelgdami į vykstančius pokyčius, Audito Rūmai parengė naujo tipo dokumentus – padėties apžvalgas. Kiekvienoje apžvalgoje nagrinėjamos plačios temos, jos yra paremtos Audito Rūmų rezultatais, sukaupomis žiniomis ir patirtimi. Siekiama, kad jos būtų konsultacijų ir dialogo su Audito Rūmų suinteresuotaisiais subjektais pagrindas ir suteiktų Audito Rūmams galimybę skelbti pastabas apie svarbius dalykus, kurie paprastai galėjo nebūti audituojami. Pirmojoje 2014 m. rugsėjo mėn. paskelbtoje padėties apžvalgoje nagrinėjami ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos klausimai (žr. langelį), ja buvo pasiremta kaip pagrindine tema 2014 m. spalio mėn. ES atskaitomybės konferencijai (žr. 42 puslapį). Antroji, pavadinta „Geriausias ES pinigų panaudojimas: rizikų, kylančių ES biudžeto finansų valdymui, padėties apžvalga“ buvo paskelbta 2014 m. lapkričio mėn. Joje pateikta ES finansinių srautų apžvalga ir apibendrinamos spęstinos problemos, siekiant, be kita ko, užtikrinti, kad ES biudžeto lėšos duotų didesnę naudą ES mokesčių mokėtojams (žr. langelį).

Visi nuomonių ir padėties apžvalgų tekstai skelbiami mūsų interneto svetainėje 23 ES kalbomis (eca.europa.eu).

2014 m. parengtos
2
padėties apžvalgos

Spragos, veiksmų dubliavimas ir uždaviniai: ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos padėties apžvalga

Šia padėties apžvalga siekiama skatinti toliau svarstyti temą, kuri yra tikrai svarbi ES institucinės sistemos demokratinio teisėtumo požiūriu, ir diskutuoti šia tema.

Joje apibūdinti esminiai atskaitomybės sistemos bruožai, viešojo audito vaidmuo pagrindiniai griežtos atskaitomybės ir audito grandinės elementai; aprašytos šešios svarbios sritys, kuriose ES lygmeniu kyla su atskaitomybe ir viešuoju auditu susijusių uždavinių; ir nagrinėjama atskaitomybės ir audito sistema, taikoma įvairioms naujoms ES ir tarptvyriausybiniams priemonėms, sukurtoms reaguojant į finansų krizę.

Mūsų apžvalgoje pateikiamos išvados, kaip ES lygmeniu pagerinti atskaitomybę ir viešojo sektoriaus auditą:

- o koordinuojamoms arba tarptvyriausybiniams priemonėms reikia ES ir valstybių narių bendradarbiavimu labiau grindžiamos tikrinimo sistemos;
- o reikia nuoseklesnio ir išsamesnio priemonių rinkinio, kad būtų aprėptos visos ES politikos sritys, priemonės ir ES institucijų ir įstaigų valdomos lėšos;
- o geresnės valdymo ir kontrolės sistemos, susijusios su ES veikla ir lėšomis, yra būtina skaidrumo, gero valdymo ir atskaitomybės sąlyga;
- o dėmesį reikia sutelkti į ES politikos poveikio ir rezultatų vertinimą, kai ES biudžetui tenka palyginti mažas vaidmuo, bet ES lygmeniu yra svarbios reglamentavimo arba teisėkūros nuostatos; ir
- o siekiant sumažinti brangiai kainuojantį auditą, susijusio su ES politikos sritimis ir lėšomis, reikia užtikrinti, kad kiekvieno lygmens auditoriai galėtų tinkamai atsižvelgti į kitų auditorių darbą.

Geriausias ES pinigų panaudojimas: rizikų, kylančių ES biudžeto finansų valdymui, padėties apžvalga

Šioje padėties apžvalgoje apibendrinamos Audito Rūmų pastabos dėl visų ES biudžeto valdymo aspektų tuo metu, kai valstybių narių vyriausybės ir mokesčių mokėtojai nori matyti, kad lėšos, kurias jie įneša į ES biudžetą, duotų didesnę vertę.

Joje, remiantis 35 metų ES pajamų ir išlaidų audito patirtimi, pateikiama ES finansų valdymo apžvalga ir apibendrinamos spręstinios problemos, siekiant užtikrinti, kad ES biudžetas duotų didesnę ekonominę naudą. Šią analizę papildė išsamios faktų suvestinės, kuriose pateikiamos pagrindinės charakteristikos ir informacija, susijusi su įvairiais pajamų ir išlaidų sričių klausimais, bei pasiūlymai, ką reikėtų tobulinti.

Apžvalgoje nurodyti keli pagrindiniai dalykai, į kuriuos reikia atkreipti ypatingą dėmesį:

- pernelyg sudėtingos tinkamumo taisyklės ir kitos ES paramos gavimo sąlygos, todėl jas sunku suprasti, valdyti ir tikrinti, ir jos gali būti skirtingai interpretuojamos;
- ne visuomet laikomasi viešųjų pirkimų taisyklių ir procedūrų – sąmoningai arba todėl, kad jos nėra tinkamai suprantamos, – todėl padidėja išlaidos arba vėluojama įgyvendinti ES finansuojamus projektus;
- valstybių narių institucijos gebėjimų nepakanka valdyti ir panaudoti ES lėšas, todėl padidėja klaidų atsiradimo ir nekokybiško lėšų panaudojimo rizika;
- menkas ES ir nacionalinių biudžetų koordinavimas, trūksta valstybių narių lėšų bendrajam finansavimui, atkreipiamas dėmesys atitikties taisyklėms, o ne rezultatams, užtikrinimą; ir
- didelė ankstesnio išlaidų laikotarpio įsipareigojimų dalis vis dar turi būti finansuojama iš ES biudžeto.

Atskaitomybės už ES valdymą ir finansų kontrolę sistema

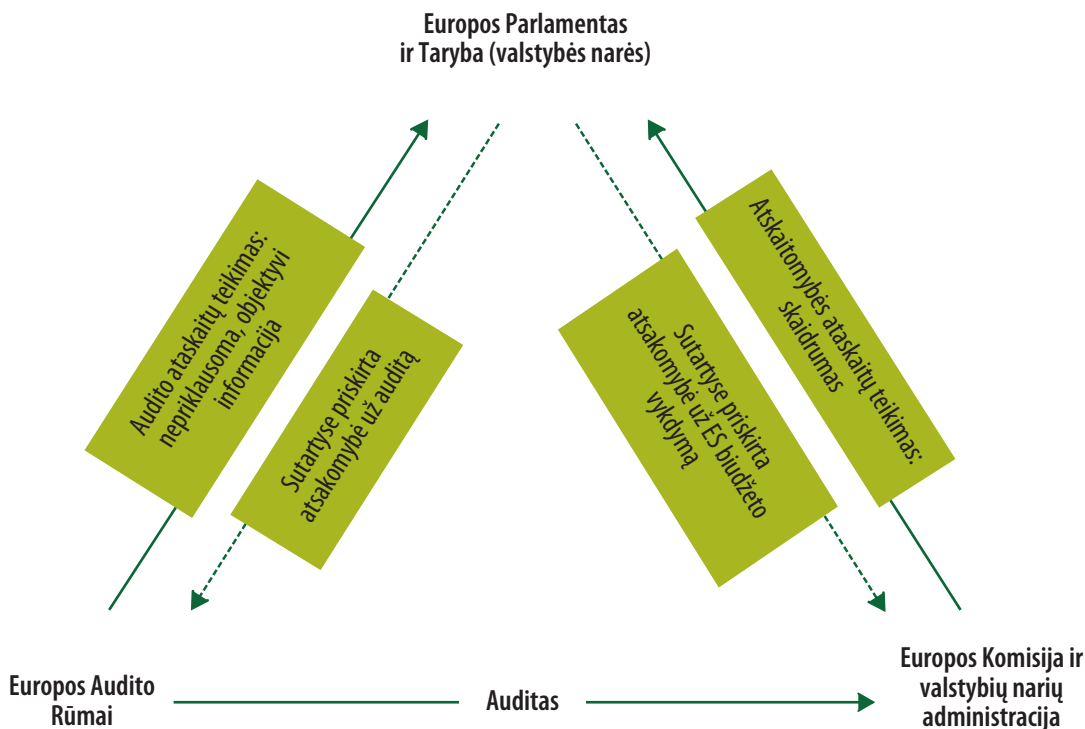

Diagrama iš padėties apžvalgos dėl ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos.

Santykiai su suinteresuotaisiais subjektais

Europos Audito Rūmų prisidėjimo prie ES atskaitomybės vertė didžia dalimi priklauso nuo to, kaip jų darbo rezultatais atskaitomybės procese pasinaudos mūsų pagrindiniai partneriai. Šie partneriai yra politinės institucijos, atsakingos už ES lėšų panaudojimo viešąją priežiūrą (t. y. Europos Parlamentas, ES Taryba ir nacionaliniai parlamentai). Savo 2013–2017 m. strategijoje mes įsipareigojome patobulinti išorės vystymosi ir santykių su mūsų partneriais valdymo stebėjamą.

Audito Rūmų pirmininkas ir nariai palaiko reguliarius **santykius su Europos Parlamento komitetais**, ypač su Biudžeto kontrolės komitetu (CONT). 2014 m. pirmininkas V. Caldeira dalyvavo dviejuose CONT posėdžiuose, taip pat keliuose Europos Parlamento plenariuose posėdžiuose. Juose pirmininkas pristatė mūsų metinę darbo programą ir metines ataskaitas. Vienas mūsų strateginių tikslų – stiprinti partnerystę su mūsų pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, įvairiais Europos specializuotais Parlamento ir Tarybos komitetais.

2014 m. balandžio mėn. Audito Rūmų narys Ville Itälä buvo paskirtas į naujai sukurtas už tarpinstitucinius ryšius atsakingo nario pareigas, skirtas prisidėti stiprinant mūsų institucijos ryšius su kitomis ES institucijomis strateginiu lygmeniu, įskaitant didėjančias mūsų darbo poveikio galimybes.

2014 m. kiti Audito Rūmų nariai 64 kartus pasisakė CONT komiteto 17 posėdžių mūsų metinių ir specialiųjų ataskaitų temomis. Po šių diskusijų atsakingi CONT nariai parengė ataskaitas dėl mūsų specialiųjų ataskaitų, įskaitant vieną ataskaitos projektą dėl specialiųjų ataskaitų 2013 m. biudžeto vykdymo patvirtinimo kontekste. 2014 m. CONT ėmė reguliariai organizuoti specializuotus komitetus, skirtus savo posėdžiuose pristatyti mūsų specialiąsias ataskaitas, tokiu būdu padėdami didinti mūsų darbo poveikį.

2014 m. toliau buvo tęsiama tradicija rengti jungtinį CONT ir Audito Rūmų posėdį, kuris įvyko Audito Rūmuose spalio mėnesį.

2014 m. pradžioje Europos Parlamentas priėmė **ataskaitą dėl Europos Audito Rūmų vaidmens ateityje**. Audito Rūmai pritarė šioje ataskaitoje išreikštai minčiai, kad visos reformos turėtų būti nagrinėjamos platesniame, ES atskaitomybės gerinimo kontekste. Mūsų institucija ėmėsi spręsti mūsų jėgomis išsprendžiamas problemas, visų pirma susijusias su mūsų darbu, mūsų santykiais suinteresuotaisiais subjektais ir mūsų išteklių naudojimu. Mūsų pasiekta pažanga sprendžiant šias problemas buvo pažymėta 2014 m. paskelbtame tarpusavio vertinime (žr. „Reikšmingi įvykiai“).

Daugeliu atvejų, Audito Rūmai jau vykdo svarbias patobulinimo iniciatyvas, skirtas padėti įgyvendinti 2013–2017 m. strategiją, pavyzdžiui, audito ir ataskaitų teikimo procesų supaprastinimą ir lankstesnės mūsų išteklių organizacijos užtikrinimą. Todėl padidėjo per metus parengtų ataskaitų skaičius ir sumažėjo vidutinių jų parengimo laikas. Daugiau veiksmingumo ir audito proceso efektyvumo tikimasi pasiekti įgyvendinus 2014 m. parengtą vidaus reformos projektą.

2013 m. lapkričio mėn. rezoliucijoje Europos Parlamentas paprašė Audito Rūmų pateikti visapusišką galimos ES biudžeto ekonomijos analizę, įskaitant ekonomiją dėl sumažėjusio darbo laiko praradimo ir didesnio veiksmingumo, jei Parlamentas turėtų tik vieną būstinę. 2014 m. liepos mėn. Audito Rūmai pristatė šio darbo rezultatus ir pateikė išvadą, kad persikėlimas iš Strasbūro į Briuselį leistų pasiekti reikšmingą ekonomiją, o persikėlimas iš Liuksemburgo į Briuselį prie šios ekonomijos prisidėtų nežymiai.

Prancūzijos Senato narę Nicole Bricq (centre) Audito Rūmuose priėmė pirmininkas Vítor Caldeira ir Audito Rūmų narė Danièle Lamarque.

2014 m. Audito Rūmai toliau **reguliariai bendradarbiavo su Taryba** daugybėje įvairių jos darinių ir veiklos sričių. 2014 m. gruodžio mėn. pirmininkas V. Caldeira Ekonomikos ir finansų reikalų tarybai pristatė Audito Rūmų metines ataskaitas, o Audito Rūmai buvo reguliariai kviečiami pristatyti specialiąsias ataskaitas įvairiems Tarybos komitetams ir darbo grupėms.

Kitas mūsų prioritetų yra užtikrinti **veiksmingus santykius su nacionaliniais parlamentais**. Audito Rūmai nariai dažnai pristato metinę ataskaitą nacionalinėms auditorijoms. Nacionalinių parlamentų Europos reikalų ir finansų kontrolės komitetai reguliariai informuojami apie Audito Rūmų veiklą. Mūsų institucijoje lankėsi kai kurių nacionalinių parlamentų delegacijos, pavyzdžiui, 2014 m. liepos mėnesį pas mus lankėsi Prancūzijos Senato delegacija. Be to, Audito Rūmai pagrindinius suinteresuotuosius subjektus pakvietė į 2014 m. gruodžio mėn. surengtą metinį narių seminarą, skirtą pateikti jų nuomonę apie su ES atskaitomybe susijusius uždavinius.

Audito Rūmai bendradarbiauja su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) kovoje su sukčiavimu, kenkiančiu ES biudžetui. Mes OLAF pranešame apie visus įtariamo sukčiavimo, korupcijos ar kitos nelegalios veikos, turinčios įtakos ES finansų interesams, atvejus, kuriuos mes nustatome mūsų audito darbo metu arba kai apie juos mums praneša trečiosios šalys. 2014 m. mes OLAF pranešėme apie 16 įtariamo sukčiavimo, korupcijos ar nelegalios veikos atvejų, kuriuos mes nustatėme mūsų audito darbo metu.

Bendradarbiavimas su kitomis aukščiausiosiomis audito institucijomis

Audito Rūmai bendradarbiauja su kitomis aukščiausiosiomis audito institucijomis (AAI) visų pirma per:

- ES valstybių narių AAI ryšių palaikymo komitetą;
- ES šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių AAI tinklą; ir
- tarptautines viešojo audito institucijų organizacijas, visų pirma Tarptautinę aukščiausiųjų audito institucijų organizaciją (INTOSAI) ir jos Europos regioninę grupę (EUROSAI).

2014 m. rugsėjo mėn. Audito Rūmai peržiūrėjo ir atnaujino savo tarptautinio bendradarbiavimo strategiją (žr. *langelį*).

EUROSAI kongresas, Haga, 2014 m. birželio mėn.

Audito Rūmų tarptautinio bendradarbiavimo strategija

Audito Rūmų bendradarbiavimo strategijos, atsižvelgiant į jos bendrą 2013–2017 m. strategiją, tikslas – kiek įmanoma padidinti institucijos indėlį užtikrinant ES viešąją atskaitomybę, visų pirma stiprinant dvišalį ir daugiašalį bendradarbiavimą su atitinkamais partneriais, pavyzdžiui, aukščiausiosiomis audito institucijomis ir tarptautinėmis audito organizacijomis. Su mūsų audito įsipareigojimų išplėtimu į europinio (pavyzdžiui, finansų valdymo) ir pasaulinio (pavyzdžiui, klimato kaitos) poveikio sritis, mūsų tarptautinio bendradarbiavimo veikla yra dar svarbesnė nei praeityje.

Audito Rūmų bendradarbiavimo strategijos prioritetai yra šie:

- mūsų pagrindinis tikslas ir toliau bus bendradarbiavimas ES lygmeniu per ryšių palaikymo komitetą ir atskirai su ES valstybių narių AAI. Tai gali būti dalyvavimas bendrame audito ir atskaitomybės darbe, susijusiame su ES biudžetu ir kitomis ES politikos sritimis;
- ES plėtros kontekste mes ir toliau palaikysime ES šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių AAI jų gebėjimų stiprinimo veikloje;
- per tarptautines audito organizacijas, pavyzdžiui INTOSAI, mes daugiau dalyvausime bendradarbiavimo veikloje, susijusioje su profesinių standartų nustatymu, atsižvelgdami į jų svarbą gebėjimų stiprinimui ir dalijimuisi žiniomis viešojo audito sektoriuje.

Įgyvendindami savo audito strategiją ir taikydami kitas naujas priemones, pavyzdžiui, naujai pradėtas rengti aukšto lygio konferencijas ir posėdžius, mes prisidėsime prie geresnio informavimo apie ES finansų valdymą ir atskaitomybę.

ES valstybių narių aukščiausiųjų audito institucijų ryšių palaikymo komitetas

ES sutartyje reikalaujama, kad Europos Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiautų pasitikėjimo dvasia ir išlikdamos nepriklausomos. Per Ryšių palaikymo komitetą mes aktyviai bendradarbiaujame su ES valstybių narių AAI: rengiamas metinis posėdis bei kuriamos įvairios darbo grupės, tinklai ir specialiosios grupės konkrečioms bendro intereso klausimams spręsti.

2013 m. spalio mėn. Audito Rūmai vieneriems metams perėmė pirmininkavimą ryšių palaikymo komitetui. Tokiu būdu mes surengėme ryšių palaikymo komiteto metinį posėdį, kuris įvyko 2014 m. spalio mėn. Pagrindinės darbotvarkės temos buvo bendradarbiavimo stiprinimo seminaras, visų pirma susijęs su strategijos „Europa 2020“ ir bankų sąjungos klausimais, ataskaitų dėl ryšių palaikymo komiteto ir jo profesinių partnerių veiklos teikimas bei ryšių palaikymo komiteto narių su ES susiję auditai.

Mes taip pat dvišaliu pagrindu bendradarbiaujame su ES valstybių narių AAI. Geras šio bendradarbiavimo pavyzdys yra bendradarbiavimo projektas, kurį vykdė Audito Rūmai ir Lenkijos AAI – *Najwyższa Izba Kontroli*. Mūsų audito darbe Lenkijoje, susijusiame su gyvūnų ligų likvidavimu, kontrole ir stebėjimu aktyviai dalyvavo šios AAI auditoriai. Mes taip pat bendradarbiaujame su Lenkijos ir Portugalijos AAI „Europa 2020“ srityje mūsų 2014 m. metinės ataskaitos veiklos skyriaus kontekste.

2014 m. spalio 15–17 d. ryšių palaikymo komiteto posėdis Liuksemburge.

ES šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių aukščiausių audito institucijų tinklas

Audito Rūmai bendradarbiauja su ES šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių AAI daugiausia per tinklą¹, panašų į ryšių palaikymo komiteto tinklą. 2014 m. mes rėmėme šį tinklą, atlikdami lygiagrečių veiklos auditą dėl energijos vartojimo efektyvumo, visų pirma siūlydami šios srities ir veiklos audito metodiką išmanančius ekspertus.

Tarptautinės viešųjų audito institucijų organizacijos

2014 m. mes ir toliau aktyviai dalyvavome INTOSAI veikloje ir svariai prisidėjome dirbdami keliuose jos komitetuose ir darbo grupėse:

- INTOSAI 1 tikslo veikloje kaip Profesinių standartų komiteto ir jo finansinio, atitikties ir veiklos audito pakomitečių narys;
- ITOSAI 2 tikslo veikloje kaip Gebėjimų stiprinimo komiteto ir jo pakomitečio, susijusio su geriausios praktikos skatinimu ir kokybės užtikrinimu atliekant savanoriškus tarpusavio vertinimus, narys; ir
- INTOSAI 3 tikslo veikloje kaip Dalijimosi žiniomis komiteto ir jo darbo grupių, susijusių su aplinkosaugos auditu, finansų modernizavimu ir reglamentavimo reforma, narys.

1 2015 m. sausio mėn. tinklui priklausė šešios šalys kandidatės (Albanija, buvusi Jugoslavijos Respublika Makedonija, Islandija, Juodkalnija, Serbija ir Turkija) bei viena potenciali šalis kandidatė (Bosnija ir Hercegovina). Nuo 2013 m. lapkričio mėn. stebėtojo teisėmis į tinklą buvo priimtas Kosovas*.

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 bei TTT nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

2014 m. birželio mėn. mes dalyvavome IX EUROSAI kongrese, jame organizavome ir vedėme seminarą „Jūsų veiksmingumo vertinimas“ bei XLI ir XLII EUROSAI valdybos posėdžiuose (nuo 2011 m. esame valdybos nariai).

Mes ir toliau aktyviai dalyvavome EUROSAI darbo grupėse, visų pirma informacinių technologijų ir aplinkosaugos audito darbo grupėse, stebėjimo komitete, skirtame sukurti ir eksploatuoti geros praktikos elektroninę duomenų bazę audito kokybės srityje, ir specialiojoje audito ir etikos grupėje. Audito Rūmai taip pat tapo naujai sukurtos darbo grupės, susijusios su katastrofoms ir nelaimėms skirtų lėšų auditu, nariu.

Rengiant bendras konferencijas tarp INTOSAI regioninių darbo grupių, Audito Rūmai aktyviai dalyvavo II ASO-SAI²-EUROSAI bendroje konferencijoje, kurioje buvo nagrinėjama įgyta patirtis priimant TAAIS³ ir jų būsimas poveikis.

2 Azijos aukščiausiųjų audito institucijų organizacija.

3 Tarptautiniai aukščiausiųjų audito institucijų standartai.

Reikšmingi įvykiai

Europos Audito Rūmų tarptautinis tarpusavio vertinimas

2013 m. Audito Rūmai pakvietė Prancūzijos, Vokietijos ir Švedijos AAI atlikti tarpusavio vertinimą, susijusį su mūsų veiklos audito praktika. Tarpusavio vertinimas buvo grindžiamas visų trijų partnerių patirtimi, jis buvo labai naudingas Audito Rūmams ir vertintojams. Metodas buvo pagrįstas visuotinai pripažintais aukščiausiųjų audito institucijų darbą reglamentuojančiais kriterijais. Atliekant šį vertinimą buvo atsižvelgiama į tarptautiniuose standartuose nustatytas gaires.

Tarpusavio vertinimas buvo paskelbtas 2014 m. mūsų interneto svetainėje (eca.europa.eu). Vertintojai nurodė, kad nuo praėjusio tarpusavio vertinimo 2008 m. Audito Rūmai padarė reikšmingą pažangą. Mes išnagrinėjome su sudėtinga institucine ES sistema susijusius sunkumus ir taikėme priemones, skirtas dar labiau padidinti mūsų auditų veiksmingumą ir efektyvumą ir mūsų audito ataskaitų kokybę. Vertintojai nustatė, kad mes turime supaprastinti ir pagreitinti savo sprendimų priėmimo procesą bei pagerinti rekomendacijų, kurias mes teikiame savo audito ataskaitose, formulavimą.

Tarptautiniai tarpusavio vertinimai skatinami tarptautiniuose audito standartuose. Jie suteikia galimybę aukščiausiosios audito institucijoms gauti savanorišką tarptautiniais standartais pagrįstą vertinimą apie tai, kaip jos vykdo savo funkcijas. 2014 m. Audito Rūmai vadovavo Lietuvos aukščiausiosios audito institucijos tarpusavio vertinimui tarpusavio vertinimui, buvo pakviesti atlikti Šveicarijos Federacinės audito tarnybos vertinimą ir dalyvauti Ispanijos ir Latvijos AAI tarpusavio vertinimuose.

Aukšto lygio konferencija dėl ES atskaitomybės gerinimo

Iš kairės į dešinę: Jacques Sciberras, kabineto vadovas, Audito Rūmų narys Kevin Cardiff, pirmininkas Vítor Caldeira ir EP pirmininko pavaduotojas Olli Rehn.

2014 m. spalio mėn. Audito Rūmai surengė aukšto lygio konferenciją, į kurią susirinko daug dalyvių, užtikrinančių, kad ES atsakinga už viešąsias lėšas, naudojamas įgyvendinti ES tikslus. Konferencijoje buvo nagrinėjamos spragos, veiksmų dubliavimas ir uždaviniai ES ir valstybių narių lygmeniu, nustatyti mūsų ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos padėties apžvalgoje (žr. 35 puslapį).

Joje buvo numatyta diskusijų platforma, kurioje dalyvavo Europos Parlamento, Europos Komisijos, Audito Rūmų, Europos Centrinio Banko, Europos investicijų banko, Europos stabilumo mechanizmo nariai arba jų atstovai, nacionalinių audito tarnybų atstovai ir akademikai. Jie nagrinėjo, kaip turėtų būti tobulinama ši sistema, atsižvelgiant į ekonominės, biudžetinės ir monetarinės integracijos pokyčius. Diskusijų metu daugiausiai dėmesio skirta atskaitomybei Europos Sąjungoje, visų pirma centrinių bankų ir priežiūros pareigūnų, krizės ir struktūrų ir struktūrų po krizės, ES finansavimo kaip svarto pritraukiant išorės šaltinius ir ES veiksmingumo didinimo klausimams.

Konferencijos dalyviai pritarė, kad yra būtinas glaudesnis valdymo institucijų, parlamentų ir auditorių ES ir nacionaliniu lygmeniu bendradarbiavimas, siekiant visuomenei padėti geriau suprasti, kaip ES įgyvendina savo politikas ir programas.

Partnerystės su Lietuvos nacionalinėmis institucijomis stiprinimas

Rugsėjo mėnesį aukšto lygio Audito Rūmų delegacija apsilankė Lietuvoje, kad sustiprintų partnerystės ryšius su Parlamentu, Vyriausybe, Centrinio banku ir AAI bei paskatintų, kad ES lėšos šalyje būtų kiek įmanoma geriau panaudojamos ir kontroliuojamos. Audito Rūmai ir jų partneriai Lietuvoje pasikeitė nuomonėmis dėl ES atskaitomybės gerinimo prioritetų, nagrinėjo, kaip geriausiai dirbti kartu ir užtikrinti ES išlaidų pridėtinę vertę bei padėti Lietuvos politikos formuotojams ir Parlamentui geriausiai pasinaudoti Audito Rūmų audito rezultatais.

Vizito metu Audito Rūmų delegacija aktyviai dalyvavo Lietuvos Parlamento konferencijoje „Iššūkiai atskaitomybei ir viešajam auditui“. Be to, delegacija su partneriais aptarė finansų ir ekonomikos valdymo uždavinius bei naudą, kurią Lietuva gaus 2015 m. sausio 1 d. prisijungusi prie euro zonos.

Lietuva buvo pirmoji aplankyta valstybė narė, tačiau Audito Rūmai ateityje tokiais vizitais ketina stiprinti partnerystę su nacionalinėmis institucijomis, atsakingomis už ES lėšų valdymą ir kontrolę.

Audito Rūmų delegacijos ir Lietuvos valstybės kontrolės atstovų susitikimas.

Audito Rūmų kolegija

Audito Rūmų kolegiją sudaro po vieną narį iš kiekvienos valstybės narės. Pagal Sutartį, Audito Rūmų nariai skiriami šešerių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta.

Nariai paskiriami į vieną iš penkių kolegijų. Kolegijos tvirtina audito ataskaitas ir nuomones bei priima sprendimus platesniais strateginiais ir administraciniais klausimais. Kiekvienas narys taip pat yra atsakingas už jam pačiam pavestas užduotis, kurios dažniausiai yra susijusios su auditu. Susijusį auditu darbą atlieka Audito Rūmų audito personalas, kurį koordinuoja atsakingas narys, padedamas asmeninio kabineto. Tuomet jis arba ji pristato ataskaitą kolegijai ir (arba) visos sudėties Audito Rūmams tvirtinti, po to – Europos Parlamentui, Tarybai ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant žiniasklaidą.

2014 m. Europos Sąjungos Taryba, atsižvelgdama į valstybių narių pasiūlytas kandidatūras ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, paskyrė šešis naujus Europos Audito Rūmų narius. Keturi – Alex Brenninkmeijer (Nyderlandai), Danièle Lamarque (Prancūzija), Nikolaos Milionis (Graikija), Phil Wynn Owen (Jungtinė Karalystė) – pradėjo dirbti sausio 1 d., o kiti du – Klaus-Heiner Lehne (Vokietija) ir Oskar Herics (Austrija) – 2014 m. kovo 1 d.

2014 m. sausio 23 d. 28 Audito Rūmų nariai perrinko Vítor Manuel da Silva Caldeira Audito Rūmų pirmininku trečiajai trejų metų kadencijai. Pirmininkas prižiūri Audito Rūmų darbo rezultatus ir atstovauja instituciją palaikant jų išorės santykius.

Audito Rūmų nariai 2014 m. pabaigoje.

Audito Rūmų narių 1 000-asis posėdis 2014 m. spalio 27 d.

EUROPOS AUDITO RŪMAI
2014 m. gruodžio 31 d.

Pirmininkas

Vitor Manuel
da SILVA CALDEIRA
Portugalija

I kolegija. Gamtinių išteklių išsaugojimas ir valdymas

Seniūnė

Rasa
BUDBERGYTĖ
Lietuva

Jan
KINŠT
Čekija

Kersti
KALJULAIID
Estija

Augustyn
KUBIK
Lenkija

Kevin
CARDIFF
Airija

Nikolaos
MILIONIS
Graikija

II kolegija. Struktūrinės politikos, transportas ir energetika

Seniūnas

Henri
GRETHEN
Liuksemburgas

Ladislav
BALKO
Slovakija

Iliana
IVANOVA
Bulgarija

George
PUFAN
Rumunija

Phil
WYNN OWEN
Jungtinė Karalystė

Oskar
HERICS
Austrija

III kolegija. Išorės veiksmai

Seniūnas

Karel
PINXTEN
Belgija

Szabolcs
FAZAKAS
Vengrija

Hans Gustaf
WESSBERG
Svedija

Danièle
LAMARQUE
Prancūzija

Klaus-Heiner
LEHNE
Vokietija

IV kolegija. Pajamos, moksliniai tyrimai ir vidaus politikos, Europos Sąjungos institucijos ir įstaigos

Seniūnas

Milan Martin
CVIKL
Slovėnija

Louis
GALEA
Malta

Pietro
RUSSO
Italija

Baudilio TOMÉ
MUGURUZA
Ispanija

Neven
MATES
Kroatija

Alex
BRENNINKMEIJER
Nyderlandai

CEAD kolegija. Koordinavimas, vertinimas, užtikrinimas ir plėtotė

Seniūnas

Igors
LUDBORŽS
Latvija

Lazaros S.
LAZAROU
Kipras

Henrik
OTBO († 1/2/2015)
Danija

MIR – už tarpinstitucinius ryšius atsakingas narys

Ville
ITÄLÄ
Suomija

2013–2017 m. Audito Rūmų strategija: padaryta pažanga

2014 m. buvo antrieji 2013–2017 m. Audito Rūmų strategijos įgyvendinimo metai. Šio laikotarpio tikslas – kiek įmanoma labiau padidinti savo indėlį užtikrinant ES viešąją atskaitomybę. Siekiant šio tikslo, pagrindiniai prioritetai yra šie:

- atsižvelgimas į Audito Rūmų produktus, didinančius ES atskaitomybę;
- darbas su kitais asmenimis didinant Audito Rūmų įnašą į ES atskaitomybę;
- Audito Rūmų kaip profesionalios audito institucijos vystymas;
- geriausias Audito Rūmų žinių, kompetencijos ir profesinės patirties panaudojimas;
- Audito Rūmų veiklos rezultatų ir atskaitomybės demonstravimas.

2014 m. strategija padėjo pradėti reikšmingus mūsų organizacijos pokyčius. Dvi vidaus strategijos darbo grupės, skirtos supaprastinti audito procesą ir geriau apibrėžti funkcijas ir atsakomybę, pateikė savo rezultatus. Tai sutapo su Europos Parlamento ataskaita dėl Audito Rūmų ateities ir Audito Rūmų tarpusavio vertinimo rezultatų pateikimu.

Įvairių rekomendacijų įgyvendinimas buvo konsoliduotas į didelį reformos projektą, kuris prasidėjo 2014 m. pabaigoje ir tęsis iki 2016 m. vidurio. Šiuo projektu siekiama dviejų tikslų. Pirma, siekiama supaprastinti audito procesą. Specialiųjų ataskaitų atveju turėtų sutrumpėti jų rengimo laikas, o metinės ataskaitos atveju siekiama sutelkti daugiau dėmesio ir sutaupyti išteklius. Antra, Audito Rūmus padaryti užduotimis pagrįsta organizacija. Mūsų institucija galės skirti išteklius auditams ir vertinimams, kuriais daugiausiai prisidedama prie ES piliečių gerovės.

Audito Rūmų veiklos rezultatų vertinimas

Nuo 2008 m. Audito Rūmai taiko **pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius (PVR)**, leidžiančius **informuoti vadovybę** apie pažangą siekiant tikslų, paremti sprendimų priėmimą ir teikti informaciją apie veiklos rezultatus suinteresuotiesiems subjektams. Jie atspindi mūsų prioritetus ir parodo mūsų kaip profesionalios audito institucijos darbo rezultatus ir atskaitomybę.

Rodikliai yra skirti įvertinti pagrindinius mūsų darbo kokybės ir poveikio elementus, visų pirma atkreipiant dėmesį į pagrindinių suinteresuotųjų subjektų nuomonę ir mūsų išteklių panaudojimo efektyvumą ir veiksmingumą. PVR buvo atnaujinti 2013–2017 m. strateginiam laikotarpiui.

Audito Rūmų darbo kokybė ir poveikis

Audito Rūmai savo ataskaitų kokybę ir poveikį vertina atsižvelgdami į suinteresuotųjų subjektų vertinimus, ekspertų peržiūras ir atsižvelgimą į jų rekomendacijas, kaip pagerinti ES finansų valdymą. Be to, Audito Rūmai vertina savo veiklos nušvietimą žiniasklaidoje.

Suinteresuotųjų subjektų įvertinimas

Mes paprašėme savo pagrindinių suinteresuotųjų subjektų – Europos Parlamento biudžeto kontrolės komiteto ir Biudžeto komiteto, Tarybos biudžeto komiteto, pagrindinių audituojamųjų Komisijoje ir ES agentūrose ir ES AAI vadovų – įvertinti 2014 m. paskelbtų mūsų ataskaitų **naudingumą ir poveikį** pagal penkiabalę vertinimo skalę nuo mažiausio iki didžiausio.

Suinteresuotųjų subjektų įvertinimas

Ataskaitų naudingumas

Tikėtinas ataskaitų poveikis

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

■ Labai aukštas
 ■ Aukštas
 ■ Vidutinis
 ■ Žemas
 ■ Labai žemas

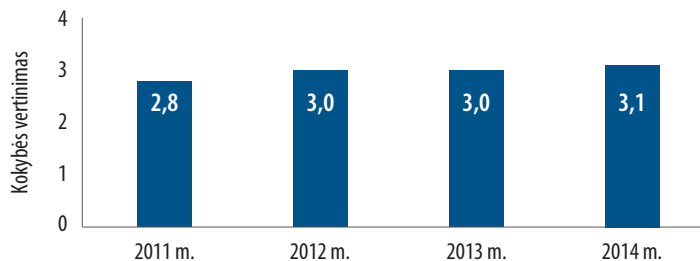
Atsakymai rodo, kad 94 % pagrindinių suinteresuotųjų subjektų vertina Audito Rūmų ataskaitas kaip naudingas savo darbui (2013 m. 98 %) ir 91 % mano, kad jos turi poveikį (2013 m. 94 %).

Ekspertų peržiūros

Kiekvienais metais **nepriklausomi išorės ekspertai**, atlikdami kokybės vertinimą, peržiūri mūsų ataskaitų imties turinį ir pateikimą. 2014 m. jie vertino aštuonias specialiąsias ataskaitas ir 2013 m. metines ataskaitas. Įvairių ataskaitų aspektų kokybė buvo įvertinta pagal keturių balų vertinimo skalę nuo „labai žemo lygio“ (1) iki „aukštos kokybės“ (4).

Pastaraisiais metais rezultatai buvo labai stabilūs, atspindintys pakankamą mūsų ataskaitų kokybę.

Ekspertų vykdomos Audito Rūmų ataskaitų peržiūros

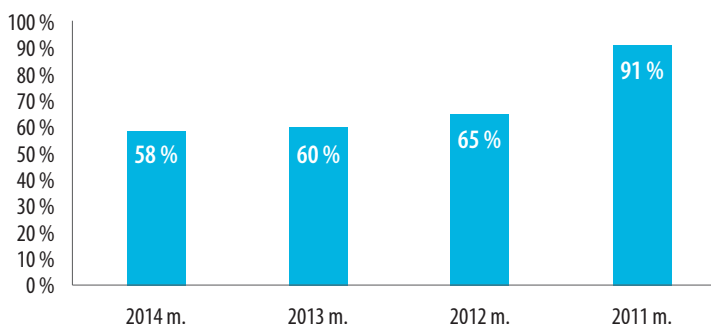

Atsižvelgimas į rekomendacijas

Mūsų audito ataskaitose teikiamos rekomendacijos yra pagrindinė priemonė siekiant prisidėti prie ES finansų valdymo. Kai kurias rekomendacijas galima įgyvendinti greitai, tuo tarpu kitoms dėl jų sudėtingumo prireikia daugiau laiko.

Mes sistemingai stebime, kaip audituojami subjektai **įgyvendino mūsų rekomendacijas**. 2014 m. pabaigoje buvo įgyvendinta 69 % iš maždaug šešių šimtų 2011–2014 m. pateiktų rekomendacijų. Šis įgyvendinimo lygis yra didesnis, palyginti su 2013 m. 60 % įgyvendinimo lygiu, kuomet buvo įgyvendintos 2010–2013 m. pateiktos rekomendacijos.

Audito Rūmų rekomendacijų įgyvendinimas pagal metus

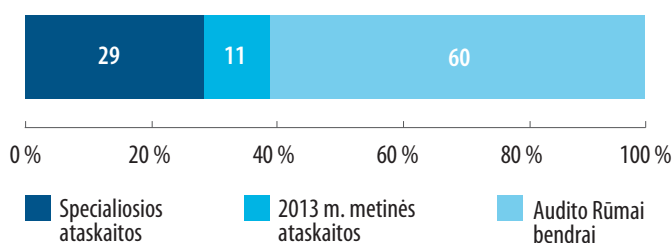

Mūsų valdymas

Nušvietimas žiniasklaidoje

Mūsų nušvietimo žiniasklaidoje rodiklis parodo mūsų **poveikį per žiniasklaidą**. Šis poveikis susijęs su strateginiu tikslu didinti informuotumą apie mūsų instituciją, mūsų dokumentus ir mūsų teikiamus audito metu nustatytus faktus ir išvadas.

Žiniasklaidos pranešimų temos

2014 m. suskaičiavome daugiau nei 5 100 internetinių straipsnių, susijusių su specialiosiomis ataskaitomis, 2013 m. metinėmis ataskaitomis ir pačia institucija apskritai. Iš jų 40 % yra susiję su mūsų audito ataskaitomis, likusi dalis – su mūsų institucija ir jos darbu apskritai.

Apie Audito Rūmų specialiąją ataskaitą dėl oro uostų paskelbta daugiau nei 800 straipsnių

Efektyvus ir rezultatyvus išteklių panaudojimas

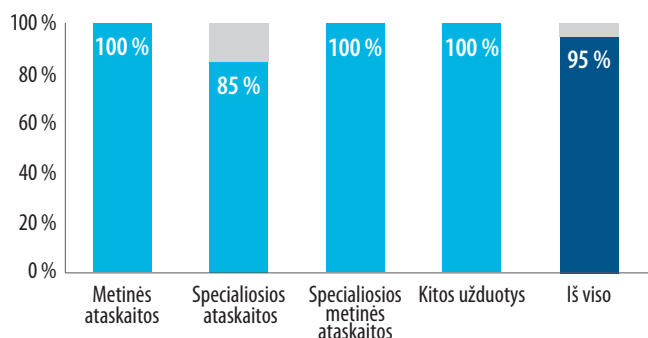
Mes vertiname išteklių panaudojimo efektyvumą ir veiksmingumą, atsižvelgdami į savo gebėjimą įgyvendinti darbo programą, laiku atlikti auditus ir užtikrinti savo darbuotojų profesinę kompetenciją.

Darbo programos įgyvendinimas

Mes planuojame savo auditus ir kitas užduotis savo metinėje darbo programoje ir metų eigoje stebime pažangą.

2014 m. savo darbo programą įgyvendinome 95 % (2013 m. 90 %). Metinės ataskaitos ir specialiosios metinės ataskaitos buvo įgyvendintos kaip planuota, o specialiosios ataskaitos kaip planuota įgyvendintos 85 % (2013 m. 70 %) 2014 m. nebaigti veiklos auditai perkelti į 2015 m.

2014 m. darbo programos įgyvendinimas

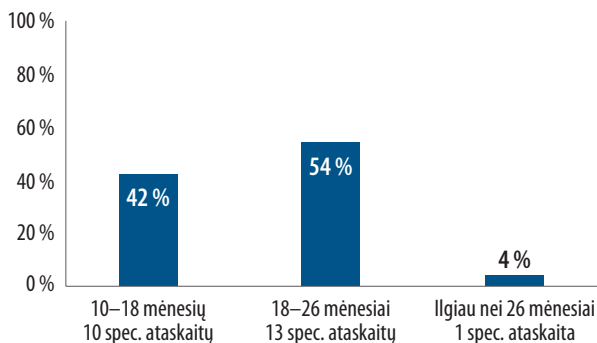

Specialiųjų ataskaitų rengimas

Kad mūsų specialiosios ataskaitos turėtų poveikį, jos turi būti savalaikės. Per pastaruosius kelis metus mums pavyko sutrumpinti mūsų auditų atlikimo laiką. 2013–2017 m. strategijoje numatyta šią padėtį dar labiau pagerinti ir per ateinančius šešerius metus tai turėtų turėti juntamą poveikį.

2014 m. priėmėme 24 specialiąsias ataskaitas, iš kurių 42 % buvo parengtos laikantis maksimalaus 18 mėnesių termino (2013 m. 37 %). Vidutinė specialiosios ataskaitos parengimo trukmė 2014 m. buvo 19 mėnesių (2013 m. 20 mėnesių).

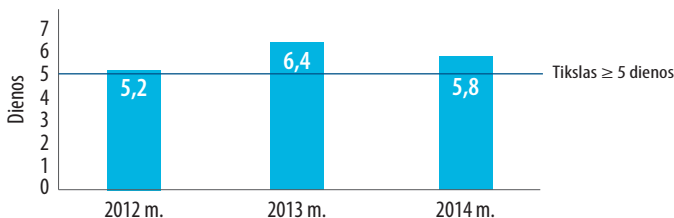
2014 m. specialiųjų ataskaitų rengimo trukmė

Profesinis mokymas

Vadovaudamiesi Tarptautinės buhalterių federacijos paskelbtomis gairėmis, Audito Rūmai siekia suteikti vidutiniškai vienam auditoriui 40 valandų (5 dienas) profesinio mokymo laiko (nesusijusio su kalbų mokymu).

Profesinio mokymo dienos vienam auditoriui per metus

■ Vidutinis profesinio mokymo (nesusijusio su kalbų mokymu) dienų skaičius auditoriui

Mes dar kartą viršijome numatytą tikslą dėl auditorių profesinio mokymo, atspindintį, kiek daug dėmesio skiriame darbuotojų tobulinimui.

Jei į skaičiavimą įtraukiami kalbų kursai, auditoriams 2014 m. vidutiniškai buvo suteikta 10 mokymo dienų per metus.

Žmogiškieji ištekliai

Darbuotojų pasiskirstymas

Reaguodami į sudėtingą Europos viešųjų finansų situaciją, Audito Rūmai ir toliau taikė 1 % darbuotojų sumažinimą per 5 metus (2013–2017 m.), kaip numatyta 2013 m. gruodžio mėn. Tarpinstituciniame susitarime dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo.

Taigi 2014 m. mes sumažinome darbuotojų skaičių nuo 891 iki 882 oficialių pareigūnų ir laikinųjų darbuotojų etatų (išskyrus Audito Rūmų narius, sutartininkus, deleguotus nacionalinius ekspertus ir stažuotojus). 561 darbuotojai dirba audito kolegijose (iš jų 113 – narių kabinetuose).

Kad būtų prisidėta prie geriausio išteklių panaudojimo tikslo, vykdant visą 2014 m. veiklą ir toliau buvo ieškoma galimybių nustatyti ir įdiegti procedūrų supaprastinimu pagrįstas efektyvumo priemones. Etatų iš pagalbos tarnybų į auditą perkėlimas vyko ir 2014 m. Siekiant subalansuotumo, kai kurios pagalbos paslaugos iš narių kabinetų buvo perkeltos į administracinį telkinį, o komunikacijos ir tarpinstitucinių ryšių srities darbuotojai – į pirmininko tarnybą.

Įdarbinimas

Audito Rūmų darbuotojai yra sukaupę plataus spektro akademinę ir profesinę patirtį, o jų darbo kokybė bei įsipareigojimai atsispindi institucijos rezultatuose. Mūsų įdarbinimo politika yra grindžiama bendraisiais ES institucijų principais ir įdarbinimo sąlygomis, o darbuotojai yra nuolatiniai pareigūnai ir pagal laikinas sutartis dirbantys darbuotojai. Atvirus konkursus Audito Rūmų darbo vietoms užimti rengia Europos personalo atrankos tarnyba (EPSO).

2014 m. buvo vykdomas vidinis konkursas AST 1 kategorijos pareigoms ir atrankos procedūra eiti atstovo ryšiams su visuomene pareigas. Audito Rūmai taip pat suteikė trijų – penkių mėnesių stažuotes 77 universiteto diplomą turintiems asmenims.

2014 m. Audito Rūmai įdarbino 78 darbuotojus: 31 pareigūną, 29 laikinuosius darbuotojus, 13 sutartininkų ir penkis deleguotus nacionalinius ekspertus. Audito Rūmai ypač sėkmingai įdarbino naujus darbuotojus į auditorių darbo vietas. Nuo 2011 m. laisvi etatai sudaro apie 3 % (2014 m. gruodžio 31 d. jų buvo 27).

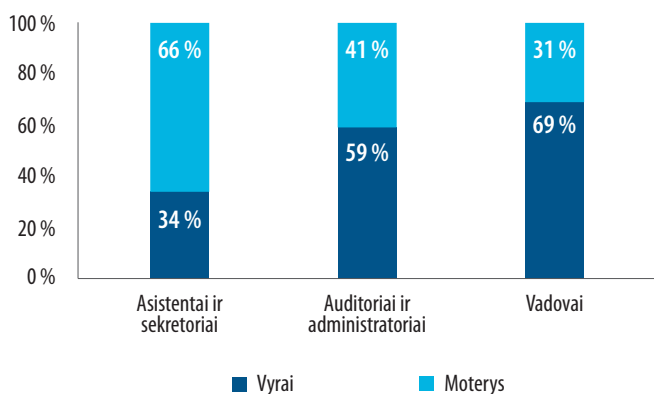
Audito Rūmų darbuotojų pasiskirstymas 2014 m. gruodžio 31 d.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Auditas	573	576	561
Vertimas	143	147	141
Administracija	139	137	141
Pirmininko tarnyba	32	31	39
Iš viso	887	891	882

Lyčių pusiausvyrą

Kaip ir kitos ES institucijos, žmogiškųjų išteklių valdymo ir įdarbinimo srityje Audito Rūmai taiko lygių galimybių politiką. Metai iš metų didėjant moterų daliai, mes pasiekėme vyrų (50 %) ir moterų (50 %) proporcijos pusiausvyrą.

Toliau pateikiamoje lentelėje vyrų ir moterų proporcija 2014 m. gruodžio 31 d. pateikta pagal užimamas pareigas. Pastaruosius kelerius metus ji nesikeitė.

Lyčių pusiausvyrą pagal darbuotojų kategoriją 2014 m.

Vadovai pagal tautybę ir lytį 2014 m. gruodžio 31 d.

Moterys	Vyrai	Tautybė ¹	Direktoriai	Skyrių vadovai
	4	Belgai	1	3
1		Bulgarai		1
	1	Čekai		1
1	1	Danai		2
3	4	Vokiečiai	1	6
	1	Estai		1
	3	Airiai	1	2
1	2	Graikai	1	2
3	4	Ispanai	1	6
	8	Prancūzai	1	7
	1	Kroatiai		1
1	2	Italai		3
		Kipriečiai		
1		Latviai		1
1	1	Lietuviai	1	1
		Liuksemburgiečiai		
	1	Vengrai		1
1		Maltiečiai		1
1	1	Olandai		2
	1	Austrai		1
	1	Lenkai		1
2	1	Portugalai		3
1		Rumunai		1
1		Slovėnai		1
	1	Slovakai		1
1		Suomiai		1
1		Švedai		1
1	8	Britai	4	5
21	46	Iš viso	11	56

1 Pateikta pagal valstybių narių protokolinę tvarką.

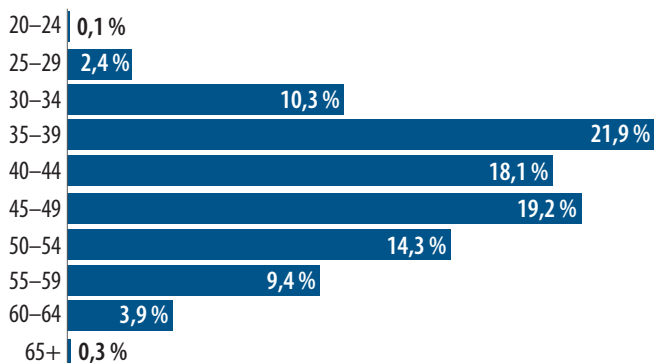
Pagal Audito Rūmų lygių galimybių veiksmų planą siekiama lyčių lygybės visais lygmenimis. Po paskutinių įdarbinimų 48% visų AD5–AD8 lygio darbuotojų yra moterys (2009 m. iki 43 %).

Atsižvelgiant į numatytą vadovybės atnaujinimą per 5–10 metų, tikimasi, kad didėjanti AD lygio darbuotojų moterų dalis ateityje prisidės prie moterų dalies padidėjimo vadovų lygmenyse.

Darbuotojų amžius

2014 m. gruodžio 31 d. Audito Rūmų aktyvios tarnybos darbuotojų amžiaus pasiskirstymas rodo, kad 53 % mūsų darbuotojų amžius neviršija 44 metų.

27 (40 %) iš 67 direktorių ir skyrių vadovų yra 55 metų ar vyresni. Tai reiškia, kad per artimiausius 5–10 metų jiems išeinant į pensiją vyks vadovybės atnaujinimas.

Pagalbos paslaugos

Profesinis mokymas

Siekiant plėtoti Audito Rūmus kaip profesionalią audito instituciją ir geriausiai panaudoti mūsų institucijos žinias, įgūdžius ir kompetenciją, mūsų darbuotojai turi nuolat mokytis, kad būtų nuolat susipažinę su profesinėmis naujovėmis ir tobulintų naujus įgūdžius. Be to, ypatingoje Audito Rūmų audito aplinkoje prireikia auditorių su gerais kalbiniais gebėjimais.

2014 m. vienam Audito Rūmų darbuotojui (auditoriui ar ne auditoriui) vidutiniškai teko aštuonios profesinio mokymo dienos. Proporcinė kalbos kursų dalis mokymo sistemoje ir toliau mažėja. 2014 m. kalbos kursai sudarė 43 % visų mokymui skirtų dienų, palyginti su 46 % 2013 m.

Siekdami geriausiai panaudoti turimus išteklius ir technologijas 2014 m. savo darbuotojams pasiūlėme specialius e. mokymosi kursus ir mišrųjų mokymąsi, kai dalyviai, prieš ateidami į klasę, mokosi teorijos elektroniniu būdu. Be to, mes ir toliau organizavome vidaus ir išorės ekspertų pristatymus apie pokyčius audito ir kitose svarbiose srityse – tai yra mūsų tikslo dalintis žiniomis ir siekti, kad mūsų auditoriai ir toliau pirmautų tobulinant viešojo sektoriaus auditą.

Vertimas

Vertimas yra svarbi auditui teikiamos pagalbos veikla, kuri Audito Rūmams padeda įvykdyti savo misiją ir pasiekti savo komunikacijos tikslus, užtikrinant, kad mūsų rezultatai būtų pateikiami ES piliečių kalbomis. 2014 m. visa vertimų darbo apimtis buvo 4 % didesnė nei 2013 m. Daugiau nei 98 % vertimų buvo užbaigta laiku.

Be įprasto vertimo darbo Audito Rūmų vertimo direktoratas ir toliau stiprino vertėjų dalyvavimą audito ir pagrindiniuose mūsų institucijos procesuose: vertėjai teikė lingvistinę pagalbą 40 ES auditų vietoje bei įvairiais audito ataskaitų rengimo etapais.

2014 m. Vertimo direktoratas dėmesį skyrė kokybės užtikrinimui. Jis priėmė pirmąjį vertimo kokybės užtikrinimo vadovą ir nustatė klientų grįžtamosios informacijos sistemą. Taip pat, siekdami kad mūsų paslaugos būtų efektyvesnės, mes peržiūrėjome ir optimizavome vertimo srautą ir kartu su Informacinių technologijų direktoratu pradėjome jo automatizavimą.

Informacinės technologijos

2014 m. sėkmingai pritaikius atitinkamas informacines sistemas naujoms tarnybos nuostatų nuostatoms, mūsų Informacinių technologijų direktoratas taip pat:

- konsolidavo savo darbą žinių valdymo srityje: išleistas kelios pagalbos auditui priemonės (Assyst2) versijos, kurios padėjo 2014 m. patikinimo pareiškimo darbą atlikti pagal šią naują sistemą. Mūsų interneto svetainė (eca.europa.eu) dabar galima naudotis mobiliuosiuose prietaisuose, pavyzdžiui, išmaniuosiuose telefonuose. Taip pat pradėtas sėkmingai naudoti naujas intranetas, daugiau dėmesio skiriant dalijimuisi žiniomis ir jų sklaidimui;
- direktoratas vykdė naujus projektus, skirtus padidinti Audito Rūmų veiksmingumą ir efektyvumą: audito valdymo sistema (AMS) veikia visu pajėgumu planuojant auditus ir teikiant laiko ataskaitas; MT@EC Europos Komisijos mašininio vertimo priemone, kaip savo vidaus priemone, gali naudotis visi darbuotojai; pradėta taikyti nauja oficialaus Audito Rūmų dokumentų registravimo sistemos versija (Adonis 2); atlikti pirmieji bepapierinių Audito Rūmų posėdžių bandymai ir, panaudojant naujus mobiliuosius prietaisus (pavyzdžiui, nešiojamuosius skaitytuvus, dvigubo disko nešiojamuosius kompiuterius ir pan.) sustiprintas auditorių mobilumas.

Visi numatyti darbai buvo baigti, užtikrinant operacijų saugumą ir veiklos tęstinumą – pavyzdžiui, 2014 m. atliekant išsamų atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių testą, persikėlus į K3 pastatą, ir modernizuojant pagrindinius IT elementus (pavyzdžiui, vykdant Audito Rūmų elektroninio pašto sistemos migravimo procedūrą).

Administravimas ir infrastruktūra

Finansų ir pagalbos direktorato paskirtis – suteikti tinkamus išteklius, paslaugas ir infrastruktūrą, kad Audito Rūmai galėtų įvykdyti savo misiją, pasiekti strateginius tikslus ir užtikrinti būtinas finansines, vidaus kontrolės ir apskaitos priemones, kurias padėtų vykdyti Audito Rūmų veiklą. 2014 m. šis direktoratas ir toliau gerino savo veiklos efektyvumą ir ekonomiškumą.

Mes rengiame mūsų institucijai skirtą aplinkosaugos vadybos sistemą, atsižvelgdami į Aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS) ir siekdami iki 2016 m. pabaigos gauti sertifikatą.

2014 m. vykdėme keletą veiksmų ir pasiekėme konkrečių rezultatų, įrodančių mūsų įsipareigojimą aplinkosauginiu požiūriu, pavyzdžiui:

- patvirtinome aplinkos politiką;
- atlikome aplinkos analizę ir teisinį atitikties auditą;
- padidinome informatyvumo apie aplinkosaugą kampanijų skaičių nuo keturių 2013 m. iki aštuonių 2014 m.;
- gavome BREEAM (pasaulyje pirmaujančio tvarių pastatų projektavimo ir vertinimo metodo) aplinkosauginį sertifikatą K3 pastatui ir išlaikėme jo sertifikavimo etiketę pavyzdingai valdydami atliekų tvarkymą;
- darbuotojus skatinome naudotis tvariomis transporto priemonėmis, atidarydami naują dviračių patalpą su dviratininkams skirtais dušais ir persirengimo erdvėmis, įrengdami elektrinių automobilių pakrovimo stotį ir specialias dalijimuisi automobiliu skirtas vietas.

Finansinė informacija

Audito Rūmai yra finansuojami iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto. Mūsų biudžetas sudaro apie 0,093 % visų ES išlaidų ir 1,58 % visų administracinių išlaidų. 2014 m. bendras biudžeto įvykdymo lygis buvo 98,8 %, palyginti su 92 % 2013 m.

Šis padidėjimas iš esmės susijęs su geresniu 1 antraštinės dalies išlaidų vertinimu ir planavimu, vidutinis įvykdymo lygis sudaro 98,8 %. Vidutinis vykdymo lygis 2 antraštinės dalies atveju buvo 98,4 %.

2014 m. biudžeto vykdymas

2014 FINANSINIAI METAI	Galutiniai asignavimai ¹	Įsipareigojimai	Panaudota įsipareigojimų / asignavimų dalis (%)	Mokėjimai
1 antraštinė dalis. Su institucija susiję asmenys				(tūkstančiais eurų)
10 – Institucijos nariai	15 190	14 554	96 %	14 420
12 - Pareigūnai ir laikinasis personalas	93 180	92 774	99 %	92 745
14 - Kitas personalas ir išorės paslaugos	4 191	4 113	98 %	4 071
162 - Komandiruotės	3 350	3 119	93 %	2 641
161+163+165 – Kitos su institucijai dirbančiais asmenimis susijusios išlaidos	2 629	2 592	98 %	1 957
Iš viso 1 antraštinėje dalyje	118 540	117 152	99 %	115 834
2 antraštinė dalis. Pastatai, kilnojamas turtas, įranga ir kitos veiklos išlaidos				
20 – Nekilnojamas turtas	2 564	2 541	99 %	1 830
210 - ITT	7 199	7 199	100 %	3 581
212, 214, 216 – Kilnojamas turtas ir susijusios išlaidos	1 543	1 541	99 %	686
23 - Einamosios administracinės išlaidos	552	532	96 %	450
25 - Posėdžiai, konferencijos	703	649	92 %	466
27 - Informacija ir leidyba	2 397	2 264	94 %	1 316
Iš viso 2 antraštinėje dalyje	14 958	14 726	98 %	8 329
Iš viso Audito Rūmuose	133 498	131 878	99 %	124 163

1 Iš pradžių priimtas biudžetas ir per metus atlikti asignavimų perkėlimai.

2015 m. biudžetas

2015 m. biudžetas yra 0,4 % mažesnis, palyginti su 2014 m.

2015 m. biudžetas

BIUDŽETAS ¹	2015 m. (tūkstančiais eurų)	2014 m. (tūkstančiais eurų)
1 antraštinė dalis. Su institucija susiję asmenys		
10 – Institucijos nariai ²	10 291	15 175
12 - Pareigūnai ir laikinasis personalas	97 420	93 180
14 - Kitas personalas ir išorės paslaugos	4 301	4 096
162 - Komandiruotės	3 700	3 700
161+163+165 – Kitos su institucijai dirbančiais asmenimis susijusios išlaidos	2 669	2 612
Iš viso 1 antraštinėje dalyje	118 381	118 763
2 antraštinė dalis. Pastatai, kilnojamas turtas, įranga ir kitos veiklos išlaidos		
20 – Nekilnojamas turtas	3 080	3 350
210 - ITT	7 152	7 110
212, 214, 216 – Kilnojamas turtas ir susijusios išlaidos	785	808
23 - Einamosios administracinės išlaidos	426	438
25 - Posėdžiai, konferencijos	717	768
27 - Informacija ir leidyba	2 365	2 261
Iš viso 2 antraštinėje dalyje	14 525	14 735
Iš viso Audito Rūmuose	132 906	133 498

1 Lentelėje pateiktas iš pradžių priimtas biudžetas.

2 Atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymą su visų institucijų narių pensijomis susijusias išlaidas įtraukti į biudžeto Komisijos skirsni, kuris jau apėmė visų institucijų darbuotojų pensijų išlaidas, su Audito Rūmų narių pensijomis susijusios išlaidos buvo perkeltos į 2015 m. priimto biudžeto Komisijos skirsni.

Auditas ir atskaitomybė

Europos Audito Rūmų vidaus auditas

Skelbdamas nuomones dėl valdymo ir kontrolės sistemų kokybės bei teikdamas rekomendacijas dėl operacijų vykdymo pagerinimo ir patikimo finansų valdymo skatinimo, vidaus auditorius konsultuoja Audito Rūmus, kaip atsižvelgti į rizikas. Be to, vidaus auditorius padeda išorės auditoriams, įgaliotiems sertifikuoti institucijos finansines ataskaitas. Vidaus auditorius teikė Audito Rūmams duomenis apie 2014 m. atliktų auditų rezultatus, nustatytus faktus, pateiktas rekomendacijas ir pagal šias rekomendacijas atliktus veiksmus. Vidaus audito veiklos rezultatus Audito Rūmai taip pat kasmet praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

2014 m. spalio mėn. mūsų vidaus audito tarnyba gavo atitikties sertifikatą su Vidaus auditorių instituto (IIA) vidaus audito, etikos kodekso ir standartų apibrėžtimi. Šis sertifikatas buvo išsamaus mūsų vidaus audito tarnybos kokybės vertinimo rezultatas. Šį vertinimą atliko išorės vertintojas *Deloitte Sàrl* mūsų vidaus auditoriaus ir mūsų audito komiteto prašymu ir siekiant atitikti IIA vidaus audito profesinės praktikos standartus.

Europos Audito Rūmų išorės auditas

Europos Audito Rūmų metinių finansinių ataskaitų auditą atlieka nepriklausomas išorės auditorius. Tai yra svarbus veiksnys Audito Rūmams taikant tuos pačius skaidrumo ir atskaitomybės principus sau ir audituojamiems subjektams.

2014 m. rugsėjo 18 d. buvo paskelbta nepriklausomo išorės auditoriaus – *PricewaterhouseCoopers Sàrl* – ataskaita dėl Audito Rūmų 2013 finansinių metų finansinių ataskaitų.

Išorės auditoriaus nuomonės – 2013 finansiniai metai

Dėl finansinių ataskaitų:

„Mūsų nuomone, šios finansinės atskaitomybės ataskaitos, atsižvelgiant į 2012 m. spalio 25 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento ir 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 1268/2012 dėl finansinio reglamento taikymo taisyklių, tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2013 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusią finansinių metų finansinius rezultatus ir pinigų srautus“.

Dėl išteklių panaudojimo ir kontrolės procedūrų:

„Remdamiesi šioje ataskaitoje pateiktais savo darbo rezultatais ir vadovaudamiesi pirmiau aprašytais kriterijais, galime teigti, kad neaptikome jokių reikšmingų faktų, kurie leistų manyti kad:

- Audito Rūmams skirti ištekliai nebuvo panaudoti pagal paskirtį;
- įdiegtos kontrolės procedūros nesuteikia garantijų, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti finansinių operacijų atitiktį galiojančioms taisyklėms ir teisės aktams“.

Įgaliotojo leidimus duodančio pareigūno deklaracija

60

Aš, toliau pasirašęs, Europos Audito Rūmų generalinis sekretorius, kaip įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas:

- tvirtinu, kad šioje ataskaitoje pateikta informacija teisinga ir tiksli; ir
- su pakankamu patikiniu konstatuoju, kad:
 - šioje ataskaitoje apibūdinti veiklai skirti išteklių buvo naudojami pagal numatytą paskirtį ir vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais;
 - įdiegtos kontrolės procedūros suteikia būtinas garantijas dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo ir užtikrina tinkamą įtariamo ar galimo sukčiavimo atvejų nagrinėjimą;
 - kontrolės kaštų ir naudos santykis yra adekvatus.

Šis patikimas yra grindžiamas mano profesine nuovoka ir turima informacija, tokia kaip perįgaliotų leidimus duodančių pareigūnų ataskaitos ir deklaracijos, vidaus auditoriaus ataskaitos ir ankstesnių finansinių metų išorės auditoriaus ataskaitos.

Tvirtinu, kad aš nežinau nieko, kas nebuvo paskelbta šioje ataskaitoje ir kas galėtų turėti neigiamų pasekmių institucijos interesams.

Priimta Liuksemburge, 2015 m. vasario 26 d.

Generalinis sekretorius
Eduardo Ruiz García

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakatą / žemėlapi:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba *Europe Direct* (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm)
arba paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesť, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Leidinių biuras